Semantik Bir Analize İlmî Bir Tahlil

Evet, -inşâellâh- bu yazıda samantik bir analize ilmî bir tahlîl yapacak, yâhud bir metin tahrîfine îmânî bir tenkid getireceğiz… Kısaca ve meâlen, **'İslâmî nassların, târih içinde gelişen siyâsî, ictimâî ve iktisâdi anlayışların ve tatbikatın te'sîri altında ve çerçevesi içinde, olduğundan farklı okunacağı'** şeklinde hulâsa edilebilecek acı bir hakîkat vardır; ancak bu kötüye kullanılmaktadır. Kelimenin tam ma'nâsıyla bu lağımın içine düşüp karnı şişen ve çatlayıp geberecek noktaya gelen, kâfirlerin rahle-i tedrîsinde İslâm'ı aslına uygun(!) öğrenen küfür sistemlerinin beslemesi çorbacıları, ya-vuz hırsız misâli kendilerini resmeden bu işi ters yüz etmektedirler. Hangi zamanda, hangi zemînde, hangi siyâsî, ictimâî/sosyal, kültürel ve ekonomik şartlar içinde olurlarsa olsunlar, onlardan kendilerini bir şekilde tecrîd ederek büyük bir nisbette Devr-i Seâdet'te yaşamayı başaran geçmiş Rebbânî âlimlerimizin yazdıkları eserler, hakîkî ve bulaşıksız İslâm'ı anlatmakta olmasına rağmen ***tavşana bak*** nev'inden bir köylü kurnazlığıyla kendi vasıflarını bunlardan şarkla garb kadar uzak olan şu zâtlara yamamaya çalışmaktadırlar. Umûmhâne patroniçelerinin, ***iffeti ulaşılamayacak kadar yükseklerde olan*** kimseleri, nâmussuzlukla suçlayıp onlara nâmus ve iffet dersi vermelerinden de beter ibretlik bir tablo sergilemektedirler.

Aşağıda ele alacağımız ve tâhlîl etme azâbını çekeceğimiz kelime yığınları, yukarıda resmetmeye çalıştığımız istikâmette geliştirilen ve aslında câhilî bir düşüncenin tahrîb ettiği ve küfür sistematiğinin çürüttüğü beynin ve yüreğin hâlis İslâma karşı sergilenen ritmi bozuk canhıraş feryadları.

Sergilenen delîl getirmek mantığı, daha doğrusu mantıksızlığı muhkem hukûkî hüccet lifleri ile değil, ancak hâricî karîne yani ipucu olabilecek çürük iplikler ile örülmüş… Bu nev'i bir temelsiz tahlîl, garbın geliştirdiği vesvese asıllı mülâhazaların mahsûlünden başka bir şey değildir Böylesi bir tarz, pozitif ilimlerin ve maddî keşif ve îcâdların gelişmesinde mühim roller oynasalar da, onlarda bile nihâî bir ilim vasfını hâiz olamazlar… Nazariyye olmakta kalırlar…Okuyalım…

Kadınlar İle Tokalaşmanın Haramlığını Bildiren Hadislere Semantik Bir Analiz.

AHMET KELEŞ[1]

Keleş: Giriş:
Modern zamanlara mahsus bir problem olan mahrem/yabancı kadınlar ile tokalaşma, toplumumuzda zaman zaman tartışılan bir konudur.

Mülâhaza: Belki de farkında olmadan i'tirâf edilmektedir ki, bu mes'ele aslında bir **'problem'** olmayıp, İslâm dışı bir hayat tarzının getirdiği sun'î bir sıkıntıdır. O halde bunun halli, İslâm'da yapılacak onu çağa uyduracak değişikliklerden değil, sadece ona teslîm olmaktan ve uymaktan geçmektedir.

Keleş: Bu çalışmamızda;yaşadığımız çağın sosyal şartlarının, kadın erkek iliş-kilerini farklı boyutlara taşımasıyla daha belirgin hale gelen tokalaşma probleminin **dini kaynağı/delili olarak gösterilen** rivayetlere semantik bir tahlil yapmaya ve metin tenkidinde bulunmaya çalışacağız.

Mülâhaza: Yukarıdaki mülâhazalarımızı te'yîd eder mahiyetteki bu ifâdeler, mes'eleye bakışın bir aşağılık kompleksini ve ***'delîli olarak gösterilen'*** kelimelerinden de netleşen peşin bir hükmü dahi bulundurmaktadır.

Keleş: *Çalışmamızın amacı, kadınlar ile tokalaşmanın **"haram"** olup, olmadığını*

*tespit değildir. Amacımız, söz konusu rivayetlerden hareketle verilen **"mahrem**/yabancı **kadınlar ile tokalaşma haramdır"** hükmünün ne derece isabetli olduğunu, bu hükme delil sayılan rivayetlerin (böyle bir hükmün çıkarılması için) yeterli olup olmadığını ve doğru anlaşılıp anlaşılmadığını semantik açıdan analiz yapmaktır.*

Mülâhaza: Hiç de delikanlıca olmayan korkunç bir kandırmaca ve içi azıcık da olsa doldurulamayan büyük bir iddiâ. Oysa açık ifâdelerle sergilenen, içi kof bir **'harâm değildir'** da'vâsı. Evet, yazıdan hedeflenen 'tokalaşmanın **harâm olduğu**nun tesbîti değildir; iddiâ buraya kadar doğru. Ancak, maksadın **'tokalaşmanın harâm olmadığı**'nın tesbîti olmadığı ise, ayıblık vasfını da bulunduracak bir yalan. Nitekim ileride kendini yalanlayan açık ifâdeler gelecek. O, yazısının sonundaki şu sözleriyle bunu açıkça ifâde etmektedir:

"Sonuç olarak, aktarmış olduğumuz rivayetler ve benzerlerini delil kabul ederek, kadın erkek tokalaşması İslam Dini'ne göre **haramdır**demek mümkün değildir. Kadın ile erkeğin tokalaşmasını haram olarak ispat etmek için bu delillerin dışında başka kati deliller bulunması gerekir."

Keleş: ***Tokalaşmanın Haramlığına Delil Sayılan Rivayetler***

Mülâhaza: 'Haramlığının delîlleri' değil de ***'Haramlığına Delîl Sayılan Rivâyetler.'*** Peşin mahkûm edici bir düşünceyi ele veren, ifâdeler.

Keleş: *Bu konuda varit olan rivayetlerin çoğu Âişe'den nakledilmiştir. Rivayetler ise kadınların Rasûlullah'a biatleri ile ilgilidir. Kadın sahâbîlerin Hz. Peygamber'e biat etmeleri; Medîne'ye hicretten, Hudeybiye antlaşması sırasında ve Mekke'nin fethinden sonra olmak üzere birkaç defa olmuştur. Rasûlullah'ın kadınlardan biat almasının nedeni, Mümtehine Sûresi'nde nazil olan ayetlerdir. Hudeybiye'de yapılan antlaşmaya göre, İslam'ı kabul ederek Mekke'den Medine'ye gelen kadınların geri gönderilmesi gerekiyordu. Ancak müslüman bir hanımın, kafir kocasının nikahı altında kalamayacağı için Mümtehine Sûresi bu konuya açıklık getirmiş ve bu durumdaki muhacir kadınlar, imtihan edilerek, yani gerçekten inanmış olup olmadıkları araştırılarak, kendilerinden biat alınmıştır. Çalışmamıza konu olan rivayetlerin çoğu, bu sosyal gelişmeler ile alakalıdır.*

Mülâhaza:

Bir: Edebsizliğin âlemi yok… O ağzınıza alıp da pâk isimlerini kirlettiğiniz zâtlardan ilki, Mü'minlerin **anaları**ndan biri olan Hz. **Âişe radıyellâhu anhâ** validemiz, ikincisi de âlemlere rahmet olarak gönderilen Nebîmiz **sallellâhu aleyhi ve sellem** Efendimiz… Herhangi bir memlekette sıradan bir ciğeri beş para etmeyen âmire veya herhangi bir devlet vazîfelisine saygı ifâdesi olmadan, sadece isimleriyle hitâb etmenin edebsizlik ve terbiyesizlik kabûl edilmesine rağmen nedir buradaki bu densizlik!..

İki: Haberlerin çoğu 'Âişe radıyel-lâhu anhâ vâlidemiz'den rivâyet edildiyse ne olmuş?!.. İleride açıkça ifâde edileceği gibi bu yeminli haberin -Allah celle celâlühû'dan korkmadan- kıskançlıkla temellendirilmesinin yolu mu yapılıyor?!..

Üç: Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem Efendimizin bu ifâdelerinin belli bir hâdise veya hâdiseler ile alâkalı olarak söylenmiş olması, o hâdiselerle sınırlı olmasını mı gerektiriyordu?… Evet, vürûd sebebi mes'elenin anlaşılmasına yardımcı olur; ancak onu sınırlı kılmaz. Nitekim bu, aşağıda anlatılacaktır. Hiçbir ilmî, hukûkî ve mantıkî istidlâl ağırlığı olmayan, vesveseler…

Keleş: *Mümtehine Süresindeki ayetler şöyledir:*

"Ey iman edenler! Mü'min hanımlar size katılmak üzere hicret etmiş olarak geldiklerinde onları imtihan edin. Gerçi Allah onların imanlarını pek iyi bilir. Ama siz de onların mü'min olduklarını anlarsanız, artık onları kafirlere geri göndermeyin. Bundan böyle bu hanımlar kafir kocalarına, kafir kocaları da bu hanımlara helal değildir. Bununla beraber kocalarına vermiş oldukları mehirleri siz iade ediniz. Kendilerine mehirlerini vererek bu kadınlar ile evlenmenizde bir sakınca yoktur. Kafir kadınları nikahınızda tutmayın. Onlara harcadığınız mehri, evlenecekleri kocalarından isteyiniz. Kafirler de, İslam'a girip sizinle evlenen eşlerine sarf etmiş oldukları mehri sizden geri istesinler. Allah'ın hükmü budur. Aranızda o hükmeder. Zira Allah her şeyi hakkıyla bilir, tam hüküm ve hikmet sahibidir."[2]

"Ey peygamber! Mü'min hanımlar Allah'a hiçbir surette ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, iftirada bulunmamak, gayr-ı meşru bulduğu bir çocuğu kocasına isnat etmemek, senin kendilerine emredeceğin ma'rufta sana isyan etmemek hususlarında sana biat etmeye geldiklerinde, sen de onların biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan af dile. Çünkü Allah Gafur'dur, Rahîm'dir, affı ve ihsanı boldur."[3]

Mülâhaza: Lüzumsuz bir uzatma…

Keleş: *Aşağıda zikredeceğimiz hadisler, kadınların Rasûlullah ile biatleşmesi durumunu anlatan rivayetlerdir:*

Âişe naklediyor: "Bu ayet ile ilgili olarak Rasûlullah kadınlar ile, Allah'a hiçbir şeyi eş koşmamaları konusunda biat alıyordu. Rasûlullah biatı söz ile aldı. Onun eli, sahip olduğu kadınlardan başkasının eline değmemiştir."[4]

Buhârî, yukarıda vermiş olduğumuz Âişe'nin rivayetini müteakip Ümmü Atiyye'den de şu hadisi nakletmiştir:

"Rasûlullah ile biatleştik. Bana; "Allah'a hiçbir şeyi eş koşmasınlar aye-tini okudu. Bunun üzerine kadınlardan biri (kendisini kastediyor[5]) hemen elini çekti ve şöyle dedi: Falanca kadın bana cahiliyye matemi tutmuştu onun bende hakkı var, ondan izin almak isterim. Rasûlullah bir şey demedi. Kadın gidip geldi ve biat etti."[6]

Buhârî aynı hadisi Kitâbu'ş-Şurût'ta şu lafızlar ile tahriç (rivayet) etmiştir:

Âişe naklediyor: "Vallâhi Rasûlullah'ın eli biatlaşma esnasında hiçbir ka-dının eline değmedi. O, ancak söz ile biat almıştır."[7]

*Yine Buhârî az bir lafız değişikliği ile **Kitabu't-Talâk**'ta da tahriç etmiştir:*

"Hayır, Allah'a yemin olsun ki, onun eli hiçbir kadının eline değmemiştir. Ancak o, kadınlardan söz ile biat almıştır."[8]

Ebû Dâvûd aynı hadisi Cihad kitabında zikretmiştir. Ancak, hadisin geçtiği babın adı yine "kadınlar ile biat"tir. Hadisin ravisi ise yine Âişe'dir.

"Rasûlullah'ın eli asla bir kadının eline değmemiştir. Ancak, bir kadın (tokalaşmak istediğinde) ona mani' olmuş, kadın da bunu kabul etmiştir. Bunun üzerine Rasûlullah "git senin biatını kabul ettim", demiştir.[9]

Tirmizî aynı hadisi, Âişe'yi zikretmeksizin mürsel[10] olarak Ma'mer, Tâvus ve

babası tarikiyle (kanalıyla/yoluyla) nakletmiştir.[11]

İbn Mâce'nin rivayetinde lafız az da olsa değişmiştir. Ancak, rivayetin ilişkili olduğu konu yine aynı, yani kadınların biat etmeleri konusudur.

Muhammed b. el-Münkedir, Ümeyme bt. Rukayka'nın şöyle dediğini naklemektedir:

"Kadınlar topluluğu içinde Rasûlullah'a biat etmeye geldim. Bize; ***"Gücünüzün yettiğince, ben kadınlar ile tokalaşmam",*** *diyordu.*[12]

Bu rivayetin farklı beş versiyonunu İbn Hanbel nakletmiştir.

İbn Hanbel'in naklettiği Ümeyme bt. Rukayka rivayetinin daha kapsamlı olan versiyonunu burada zikretmek istiyoruz. Bu rivayetlerin tamamı M. İbn Münkedir tarikiyle gelmektedir. Yani rivayetler mürseldir.

Ümeyme bt. Rukayka durumu şu şekilde nakletmektedir: "İslam üzere biatleşmek için kadınlar topluluğu içinde Rasûlullah'a gittim. Biz kadınlar; Ey Allah'ın Rasûlü! Sana, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarımızı öldürmemek, bilerek iftira ve suçlamada bulunmamak, ma'ruf olanda sana isyan etmemek üzere biat ediyoruz, dedik. O da bize; ***"Gücünüzün yettiği kadar",*** *diyordu. Biz, Allah ve Rasûlü bize, bizden daha merhametlidir, hadi sana biat edelim yâ Rasûlallah, dedik. Rasûlullah da,* ***"Ben kadınlar ile musafaha etmem. Ancak benim yüz kadın için söylediğim bir söz, tek bir kadın için söylenmiş gibidir"*** *buyurdu.*[13]

Hadisin bir diğer varyantında, ***"Hadi sana biat edelim"*** *ifadesi yerine,* ***"Hadi tokalaşalım"*** *denildiğini, Süfyan b. Uyeyne ifade etmektedir. İbn Hanbel'deki diğer bir rivayette ise kadınlar Rasûlullah'a şöyle demişlerdir:* ***"Ey Allah'ın Rasûlü! Bizimle musafaha etmeyecek/tokalaşmayacak mısınız?"***[14]

Taberî aynı konuyla ilgili olarak Rukayka'nın Rasûlullah'a; ***"Uzat elini seninle tokalaşalım yâ Rasûlallah!"*** *dediğini, nakletmiştir.*[15]

İbn Hanbel, Esmâ bt. Yezîd'den, Hz. Peygamber'in; ***"Ben kadınlar ile tokalaşmam"*** *dediğini nakletm iş tir.*[16]

Hâkim en-Nîsâbûrî Mümtehine Süresi'nin tefsirinde, Ebû Süfyan'ın karısı Hind'in Rasûlullah ile biatleşmesini şu şekilde nakletmektedir:

Hind biatleşme esnasında Rasûlullah'ın koşmuş olduğu şartlardan hırsızlık şartına gelince, "Ben bu konuda söz verememe. Çünkü kocamın malını çalıyorum" diyerek elini çekti. Rasûlullah da çekti. Bunun üzerine Ebû Süfyan'a haber gönderildi. O da; yaş (taze) olursa helal olsun ama kuru olursa olmaz dedi. Böylece HindRasûlullah ile biatleşti[17]

Elbânî, İshâk b. El-Mervezî'nin *"Mesâilü Ahmed ve İshâk"* adlı eserinden şu karşılıklı konuşmayı nakletmektedir:

İshâk; Kadınlar ile tokalaşmayı mekruh görüyor musun?

Ahmed; evet görüyorum.

İshâk; yaşlı olsun olmasın, Rasûlullah elinin üzerinde elbise/bez parçası olduğu halde kadınlar ile biatleşmiştir."[18]

Ümmü Atiyye biat ettiğini şöyle anlatmaktadır:

“Biat etmek için Rasûlullah’a geldiğimde ona şöyle dedim: Bana câhiliye döneminde yas tutmuş (teselli etmiş/ ağıt yakmış) bir dostum var, ona borcumu ödeyebilir miyim? Sonra gelip biat edeyim. Bana; “git ” dedi.[19] Gidip geldim ve biat ettim.”[20]

Taberî, söz konusu biat ile ilgili şu önemli rivayeti yine Ümmü Atiyye’den nakletmektedir:

“Hz. Peygamber Medîne’ye gelince Ensar’ın hanımlarını bir evde topladı ve Ömer’i gönderdi. Ömer kapının önünde durup bize selam verdi. Biz de selamını aldık. Bize, “Ben Allah’ın Rasûlü’nün elçisiyim”, dedi. Biz de, “hoş geldin ey Allah’ın Rasûlü’nün elçisi”, dedik. Daha sonra Ömer, “Allah’a şirk koşmamak, çalmamak, zina etmemek üzere biat ediniz”, dedi. Biz de, “evet” dedik. O elini kapının/evin dışından uzattı, biz de içerden uzattık. Bunun üzerine Ömer: “Allah’ım şahit ol dedi.”[21]

Bu konuda oldukça önemli bir ayrıntıyı Kurtubî tefsirinde şu şekilde nakletmektedir: “Hz. Peygamber Mekke’yi fethettikten sonra kadınların biatını alması gerektiğinde, kendisi Safâ tepesine oturmuş ve Ömer’i de biraz aşağısına oturtarak, kadınların biatını almasını söylemiştir. Ömer biat esnasında kadınlar ile tokalaşıyordu.”[22]

Amr b. Şuayb ise dedesinden şöyle nakletmiştir: “Rasûlullah hanımlardan biat aldığı zaman bir kaptaki suya elini değdirir, kadınların da ona değmelerini isterdi.[23]

İbn Sa’d Tabakât’ında kadınların Rasûlullah ile biatleşmelerine ilişkin bir bölüm ayırmış ve yukarıda nakletmiş olduğumuz rivayetlerin dışında bazı ayrıntıları, özellikle tabiîn imamlarından nakletmiştir. Konumuz bakımından önemli gördüklerimizi burada zikredeceğiz:

Şa’bî’den şunu nakletmektedir: “Rasûlullah, kadınlar ile elinin üzerinde elbise olduğu halde biatleşmiştir.”[24]

Zührî ve Urve tarikiyle yaptığı bir rivayette, Rasûlullah’ın biat esnasında kadınlar ile tokalaşmadığını nakletmiştir.[25]

Atâ’dan yapmış olduğu şu rivayet çok dikkat çekicidir: “Rasûlullah, kadınlardan, cahiliyye matemi tutmamak, tenha yerlerde erkekler ile oturmamak üzere biat aldı.”[26]

Hasan’dan ise şu ayrıntıyı nakletmektedir: “Mahrem olanların dışındaki erkekler ile konuşmamak üzere biat

aldı.”[27]

Amr b. Şuayb’ın dedesinden yaptığı bir rivayet de şöyledir: “Hz. Peygamber Medîne’ye geldiğinde müslüman olmuş kadınlar gelerek; ‘ Yâ Rasûlallah! Erkeklerimiz sana biat ettiler, biz de biat etmek istiyoruz’, dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber, bir kap içerisinde su istedi. Elini içerisine batırdı. Birer birer kadınlara ellerini değdirdi. İşte Rasulullah’ın kadınlar ile ilgili biatı budur.”[28]

Buraya kadar nakletmiş olduğumuz rivayetlerden şu sonucu çıkarabiliriz: Hz. Peygamber’in kadınlar ile biatı dört şekilde olmuştur. Sözle biat, içi su dolu bir kap vasıtasıyla, ele sarılan bir bez vasıtasıyla, tayin edilen bir vekil aracılığıyla (Ömer’in tayin edilmesi gibi).[29]

Mülâhaza: Tercümelerdeki gelişigüzellikleri ve tutarsızlıkları bir yana koyarak şöyle

deriz:

Bir: Bunlar O'nun kadınlarla musâfaha etmediğinin ve etmeyeceğinin delîllerinden sadece bir kısmıdır…

İki: Burada sanki, yabancı kadınlarla tokalaşmanın haramlığı sadece bunlara dayandırılıyor havası verilmektedir. Ancak, ileride de geleceği üzere **'kadınlarla musâfahanın harâm olduğu**nu söyleyen Ümmet'in tamâmının delîlleri bunlardan ibâret değildir; başka nice delîlleri vardır.

Keleş: ***Hz peygamber'in ve Ashabının Eşleri Dışındaki Kadınlar İle Temas Ettiklerini Gösteren Deliller***

Mülâhaza:

Bir: Eşlerin dışındaki her kadın nâmahrem değildir.

İki: Aşağıda zikredilecek olan hadîsler, onların, **mahrem olmayan kadınlarla temas ettiklerini** gösteren

'delîller' değil, câhillerin ve sapmışların delîl zannettikleri şübhelerdir.

Keleş: *Burada zikredeceğimiz rivayetler, yukarıda nakletmiş olduğumuz rivayetlerin ifade ettiği gibi, Hz peygamberin nikahlı hanımlarının dışında hiçbir kadına elinin değmemiş olduğunu bildiren ifadelerin genel olmayıp, anlatılan olaya mahsus bir durum tespitinden ibaret olduğunu göstermektedir.*

Mülâhaza:

Bir: İşi noktalayıcı, tamamen indî ve

saçma iddialar Birçokları uydurma,

bir nicelerinin de kasdedilen ma'nâları göstermediği açık olan, ama cahillik ve hidâyet körlüğü yüzünden başka taraflara çekilip sündürülen sahîh delîller_ Bunun neden böyle olduğunu, getirilen ve ma'nâları tahrîf edilen rivâyetlerden sonra söyleyeceğiz_

İki: Yukarıda geçen hadîsler ***"Hz. Peygamber'in nikahlı hanımlarının dışında hiçbir kadına elinin değmemiş olduğunu bildiren ifâdeler"*** değildir. Onlarda zikredilen **'el değmemesi',** nâmahrem/kendine nikâhı harâm kılınmayan için olup hanımlarının dışındaki herkesle alâkalı değildir. Kızı, anası, bacısı, halası, teyzesi ve daha birçokları, nikâhlı hanımlarının dışındadır, ama onlara el değmesi yasak değildir…

Üç: Bu kadar dikkatsiz ifâdelerin sâhibi olan birinin, değil bir ilmî makâle, pehlivân tefrikaları, yâhud spor yazıları yazmaya dahi ehil olmadığı açıktır.

Keleş: *Enes b. Mâlik Ümmü Süleym'in şöyle dediğini naklediyor:*

"Rasûlullah uyuyacağı zaman ona döşek sererdim. Uyuyunca da, terlerini toplar bir kabın içine koyardım. Onu daha sonra güzel bir koku içine katardım."[30]

Aynı olayı nakleden Ebû Ya'lâ şu ayrıntıyı naklediyor: "Uykusu ağırlaşır ve çok terlerdi. Ben de bir pamuk parçasıyla terini alırdım."[31]

Mülâhaza: Hadîs şârihlerinin Muktezâ-i Zâhir'in, Muktezâ-i Hâlin ve sebeb-i vürûdün tesbîtine dayalı olarak getirdikleri îzâhlara ve bu noktalardaki onca aklî ihtimâllere

hiç mürâcaat etmeden, onları hiç hesâba katmadan sarfedilen sözleri olduğu gibi almak, hangi ilmî anlayışla bağdaşabilir, hangi ***semantik*** *tahlil'* prensibiyle uyuşur?!.. Eğer getirilen hadîslerde sözü edilen şu hâdise, başkalarıyla tokalaşmanın câizliğine delîl olabileceği düşüncesiyle getirildiyse, **biz, yabancı bir erkeğin kendi yakınlarımızın, hattâ değil mü'mine olan, herhangi bir yabancı kadının bile yanında yatmasını hazmetmeyiz. Hangi deyyûs râzı ise râzı olsun; ne diyebiliriz?.** Değilse, âlimlerimizin dediği gibi, ortada ya bir **mahremlik** vardır; (ki, kuvvetle muhtemel olan da budur) Bunu **Aynî** ve **Askalânî** bazılarından nakletmişlerdir.[32] Aynî ilâve ederek şöyle demiştir: **'Dâvûdî,** Ümmü Süleym'in ve Ümmü Harâm'ın Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem'in süt teyzeleri, kardeşleri Harâm'ın da süt dayısı, **İbnu Vehb** de Ümmü Harâm'ın Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem'in teyzesi olduğunu -sütten olup olmadığını bahis mevzuu etmeden- söylemiştir.'[33]Askalânî, **'İbnu Battal**'ın nakline göre, Ebû'l-Kasim **İbnu'l-Cezerî, Dâvûdî** ve **Muhelleb** bu hususta kesin konuştular' demiştir. Yine **Kirmânî** (ö:786) bu yakınlığın süt yakınlığı,[34] **Mollâ Gûrânî** (893) de neseb veya süt yakınlığını başkalarından naklettikten sonra kendine göre bu yakınlığın neseb yakınlığı olduğunu kesin ifâde etmişlerdir.[35] Veya bu iş, Ümmü Harâm'ın bir yakınıyla halvet olmadan gerçekleşmiştir. İbnu Hacer bunun kuvvetli bir ihtimâl olduğunu lâkin dokunma problemini kökünden çözmediğini söylüyorsa da bizce bu gereksiz bir i'tirâzdır; çünki, mümkindir ki, teri pamukla alırken tenine değmemiştir. Veya bu hasâisdendir, yani Nebîmiz sallellâhu aleyhi ve sellem Efendimize hastır; ki, İbnu Hacer'e göre bu en güzel cevâbdır.[36]

> **Keleş:** *Enes b. Mâlik anlatıyor:*
>
> Rasûlullah Ubâde b. Sâmit'in karısı olan Ümmü Haram'ın evine giderdi. Ümmü Harâm da ona yemek yedirip, sonra da saçlarına bakım yapardı. (Sirke, bit vs. var mı diye)[37]

Mülâhaza:

Bir: Bu husûsta dahi İbnu Abdi'l-Berr, Aynî ve birçoklarının da dediği gibi, Ümmü Harâm Ümmü Süleym'in kız kardeşi olduğuna göre onda da mahremiyyet vardır.[38]

İki: Gösterilen kaynak -şâyet, zühûl veya matbaa hatâsı yoksa- gelişigüzel verilmiş veya başka yerden çalınmış. Çünki bu rivâyet 255. sayfada değil, 225. sayfada bulunmaktadır. Üstelik, orada hadîs münâsebetiyle söylenenler de makaslanmış ve böylece İbnu Abdi'l-Berr'in kanâati gizlenmiş, hattâ tersyüz edilmiş. O, hadîsin Ümmü Harâm'ın kendi ağzından dahi rivâyet edildiğini ve onun müsnedinden de olduğunu anlattıktan sonra, şöyle dedi:

Bu Ümmü Harâm, Enes'in anası Ümmü Süleym binti Milhân'ın kız kardeşi olup teyzesidir. Biz bu ikisini kitâbımız, **'Kitâbu's-Sahâbe**'de zikrettik, neseblerini açıkladık ve haberlerinden bir parça anlattık_ Zannedersem o veya Ümmü Süleym Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem'i emzirdi ve böylece O'nun süt teyzesi hâline geldi. İşte bu sebeble başını bitl(eyebil) iyor ve yanında yat(abil)iyordu. Aynı şekilde Ümmü Süleym'in de yanında yatar ve onunla, ancak bir mahremin mahremleriyle yapması câiz olan şeyleri yapardı. **Hiçbir Müslüman, Ümmü Harâm'ın Resûlüllâh'a kesin bir mahrem olduğunda asla şübhe etmez.** Hadîsde sözü edilenler işte bu yüzden oldu.

İbnu Abdi'l-Berr kendi isnâdıyla Yahyâ İbnu İbrâhîm İbni Müzeyyen'den şöyle dediğini rivâyet etti:

Ümmü Harâm Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem'in teyzeleri tarafından mahremi idi. Çünki Ümmü Abdi'l-Muttalib İbnu Hâşim Neccâr oğullarındandı. İşte başını bitlemesini ve yanında yatmasını sadece bu yüzden câiz buldu.

Yûnus İbnu Abdi'l-A'lâ da şöyle söyledi: İbnu Vehb bize, 'Ümmü Harâm Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem'in süt teyzelerinden biriydi; o yüzden yanında kaylûle yapıyor ve kucağında uyuyor ve başını bitliyordu' dedi.

Ne şekilde olursa olsun Ümmü Harâm Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem'in mahremiydi. Bunun da delîli şu(yapacağım rivâyetler)dir:

(İbnu Abdi'l-Berr, mahrem olmayanla bir arada kalmanın yasaklığına dâir bir takım rivâyetler yaptıktan sonra devâmla şöyle dedi:)

Bunlar, şunu (mahrem olmayanların bir arada olmasını) yasaklayan sâ bit/ sağlam eserlerdir. Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem'in, yasaklamakta olduğu şeyleri kendisinin yapması imkânsız bir şeydir. **(İbnu Abdi'l-Berr'den Nakil Son Buldu.)**[39]

Görüldüğü gibi, ortada bir hiyânet

var.

> **Keleş:** *Ebû Mûsâ anlatıyor: "Rasûlullah beni Yemende bir kabileye gönderdi. Döndüğümde O (a.s.), Batha(Mekke de bir mevki adı)'da idi. Telbiye*[40] *getiriyordu. Ben de onun getirdiği gibi telbiye getirdim. Bana, "yanında kurban olabilecek her hangi bir şey var mı?" diye sordu. Ben de,* ***"hayır"*** *dedim. Bana Safâ ile Merve arasını tavaf etmemi emretti. Ben de tavaf ettim. Sonra ihramdan çıktım. Kavmimden bir kadına gittim. Saçlarımı taradı ve yıkadı.'*[41]

Mülâhaza: Bu rivâyet, -şâyet illâ da mahremiyet hesaba katılmadan anlaşılacaksa- yabancı kadınla sadece musâfahalaşmanın değil, onunla **hamama girmenin** bile câiz olduğunun delîlidir. Halbuki, burada da sırf aklî bir ihtimâlle bile bir mahremi olabileceği bahis mevzûudur.

Aynî, şöyle demiştir: '(İbnu Hacer'i kasdederek) kimisi, kadın, **Ebû Mûsâ'nın kardeşlerinden birisinin karısı idi**' dedi. Ben derim ki;

"Kirmânî, **'kadına vardım'** sözü, bu kadının O'nun **mahremi olduğu**na yorulur, dedi. Oysa kardeş karısı mahrem değildir. Öyleyse doğrusu Kirmânî'nin dediğidir. O zaman kadının **kardeşlerinden birinin kızı olması**na yorulur."[42]

Bütün bunlara rağmen, böyle endâzesiz nasıl konuşulabilir?!.. **Deyyûs olmayan bir kimse, kendi hanımının veya bir başka yakınının, veyâhud da her hangi bir kadının yabancı bir adamla hamama girmesine ve onu yıkamasına nasıl rızâ gösterebilir?!..** Bir mü'min böyle bir boynuzluluğu koca bir Sahâbî'ye nasıl yakıştırabilir?!..

> **Keleş:** *Enes b. Mâlik anlatıyor: "Medineli bir câriye vardı. Rasûlullah'ın elinden tutar, istediği yere onunla giderdi.'*[43] *Diğer bir rivayette; "Elini asla bırakmazdı.'*[44]

Mülâhaza: Aynî, Askalânî, Kastalânî ve diğerlerinin de dediği gibi, bundan murâd edilen elden tutmanın lâzımıdır ki, o da **rıfk** ve **ınkıyâd** demektir.[45] Aynî buna ilâveten şöyle diyor: Yani Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem'in huyu bu mertebedeydi. Bir câriyenin Medîne'nin bir yerlerinde hâceti olsa ve O'ndan şu hâceti husûsunda yardım istese ve hâcetini görmekte kendisiyle yürümesine muhtâc olsa ondan kesinlikle geri kalmaz ve hâcetini karşılardı.

Yoksa illâ da bizzat **'tutmak'** değildir. **'Elimden tut', 'elimi bırakma', 'elinden tuttu'** gibi isti'mâller dilde meşhûrdur. Böyle bir **kinâye**li kullanmanın delîli, (hattâ **mecâz** manasında kullanılmasının bürhânı ve bunun içün lâzım gelen hakikate mânî' olan karîneler), bakmak, tutmak ve mahremiyyetle alâkalı nasslar ve Ümmet'in bu husûstaki icmâıdır.

Keleş: *Ebû Râfi'in hanımı Selma anlatıyor: "Rasûlullah'a hizmet ederdim. Onda, sivilce çıban vs. gibi bir şey çıktığında bana emrederdi, ben de onların üzerine kına koyardım/yakardım"*[46]

Mülâhaza: Mü'minlerde Allah celle celâlühû'dan korkmak ve kuldan utanmak diye bir şey vardır. Bunlar bir yaratıkta olmazsa işler gerçekten zorlaşır. Meselâ, İbnu Mâce'ye[47] bakılırsa, görülecektir ki, **"Selmâ Ümmü Râfi' mevlâtü Resûlillâh",** yani Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem'in âzâdlı câriyesi. Hâsılı, bu Sahâbiyye radıyellâhu anhâ Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem'in câriyesi iken ve ona hizmet ederken böyle olmuş. Bununla mes'elemizin ne alakası vardır?!.. Bu yapılan, avamın bilgisizliğinden faydalanmak kurnazlığı mı, câhillik mi, hangisi?..

Keleş: *İbn Abbas şöyle bir rivayette bulunmuştur: "Bir adam Rasûlullah'a gelerek şöyle dedi: "Benim dünyada her şeyden daha çok sevdiğim bir karım var, ancak elini uzatanın elini geri çevirmez. (Lâ teruddu yede lâmis)" Rasûlullah da adama; "Boşa" buyurdu. Adam, "sabredemem" deyince; "o halde ondan yararlan, onu sıkı tut", dedi.*[48]

Nesâî şarihi Süyûtî, hadiste geçen "Lâmis" sözcüğünün zina anlamına geldiğini, ancak buradaki anlamının bu olamayacağını söylemiştir. Çünkü, buradaki anlamı öyle olsa idi, Hz. Peygamber'in onu tutmasını ve ondan yararlanmasını söylemezdi, demiştir. Bazıları da bu tabirin eli açık cömert anlamında teşbih ifade ettiğini söylemişlerse de, bağlamına uymadığı için kabul edilmemiştir.[49] Sarihler, kadının erkekler ile mübaşeretinde dikkatli olmayıp, önüne gelenle tokalaştığı ve zinaya meyyal olduğu vs. şeklinde yorumlamışlardır. M. Hamdi Yazır, bu hadisten çıkarılan hükümler sadedinde, böyle bir durumda boşanmanın da olabileceğini, ancak böyle iffeti zayıf kadınlar, boşandıkları zaman daha kötü bir duruma düşebilecekler ise, onları boşamayıp sıkı tutmak, yani gözetim altında bulundurmak tavsiye edilir, demiştir.[50]

Mülâhaza:

Bir: Hadi **Nesâî**'nin, rivâyet ettiği şu hadîsin hemen ardında sarfettiği **'bu hadîs sâbit değildir'**[51] sözü hesaba katılmadı, nakledilmedi, ilim hâinliği yapıldı; başka birilerince **'uydurmadır'**[52] denilmesine de kulak asılmadı. **'İsnâdının sahîh'**[53] olduğu görüşü kabûl edildi.

İki: Süyûtî'nin sözü kör püçük Arapça ile katledilmiş. O, şöyle demişti: **'Hiçbir lâmis'in elini geri çevirmez'** demenin ma'nâsı, **'kocasının malından isteyene verir',** demektir ki, (**'kil lii**)/'bu ma'nâ **eşbehdir';** (yani **hakka ve doğruya en çok benzeyen**dir.) Ahmed (İbnu Hanbel), **'zinâ edip dururken, ona karısını tutmasını emredecek değildi'** dedi.

Anlayacağınız Keleş, o yüksek ictihâd ehliyyetiyle (!) bizim **'eşbeh**'i **'teşbîh'** yapmış!.. Ve Süyûtî'nin anlatmak istediğinin tam aksine bir de **'kabûl edilmediği**'ni kendi kesesinden ilâve etmiş ve O'na iftirâ etmiş.

Üç: Üstelik şârihler çok şey deseler de içlerinden hiçbirisi **'tokalaşmak**'tan söz etmemiştir. Nitekim o dehşet Arabçasıyla da olsa, hiçbir şârihden böyle bir nakil yapamamıştır.

Dört: Hadîsin isnâdının sahîh olduğu kabûl bile edilse, âlimler tarafından yapılan işi mide bulandırmayacak şekile yormakla alâkalı yorumlar hiç mi hesaba katılmayacak?!.. Meselâ, bazılarından birkaç ihtimâl nakledelim:

Allâme Sindî şöyle demiştir: (1) **'Hiçbir lâmis'in elini geri çevirmez'**

demek, kendisini (zinâ etmek içün) isteyene boyun eğen birisi olduğu demektir. Bu, fücûrdan/zinâdan kinâyedir. (2) Denilmiştir ki, aksine bu, **'yiyeceği har vurup harman savurmak**'tan kinâyedir. Denilmiştir ki bu görüş eşbehdir. Ahmed (İbnu Hanbel), **'zinâ edip**

dururken, ona karısını tutmasını emredecek değildi’ dedi. Bu görüş, **“şâyet murâd edilen cömertlik olsaydı,** (lâmis’in değil), **multemisin**/isteyenin **elini geri çevirmez, derdi’;** çünki isteyene **lâmis** değil **multemis** denir. **‘Lems’** ise ya cimâ’ veya cimadan önce gelen (öpmek ve tutmak gibi) bazı işler demektir; yine, cömertlik teşvik edilen bir haslettir, kadın onun yüzünden cezâlandırılacak ve ayrılacak değildir” diye reddedilmiştir. Zîrâ o, ya kendi malından veya kocasının malından isrâf eder. İkinci yani kocasının malından isrâf etmesi takdîrinde kocasının malını koruması ve muhâfaza etmesi ve ona imkân vermemesi gerekir. Böylece ortaya boşanmasını îcâb ettirecek bir iş çıkmamaktadır. (3) Denilmiştir ki, ona dokunandan lezzet alır ve bu yüzden elini çevirmez, demek istemiştir; bununla büyük fuhşu, zinâyı kasdetmemiştir; aksi takdîrde bu sözüyle nâmus iftirâsı atan birisi olurdu. (4) Denilmiştir ki, (doğruya) en yakın olan görüş, birisi onun hakkında kötülük düşünse, kocası karısının bunu geri çevirmeyeceğini ondan bilmiş olmasıdır; yoksa bu kötülüğün ondan kesin olarak gerçekleşmiş olduğu değil. Aksine bu hâl kocaya bir takım alâmetlerle zuhûr eder; bunun için de Şerîat sâhibi Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem onu ihtiyât olarak boşanmaya irşâd etmiştir. Sonra da sevgisi yüzünden ondan ayrı durmaya sabredemeyeceğini bilince, onu saklamaya ruhsat verdi. Çünki onu sevmesi kesin, ondan kötülüğün zuhûr etmesi ise zayıf bir zann idi. [54] **(Sindî’den Nakil Bitti.)**

San’ânî de Sübulü’s-Selâm’da iki ma’nâyı (zinâ ve müsrifliği) zikrettikten sonra şöyle dedi:

Birinci ma’nâ çok uzak bir ihtimâldir; hattâ (zinâ eden erkek ancak zinâ eden kadınla nikahlanır) âyet(i) sebebiyle bu ma’nâ doğru değildir. Ve çünki Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem adama deyyûs olmayı emretmez. O yüzden, bu sözün zinâya yorulması sahîh olmaz. İkinci ma’nâ da uzak bir ihtimâldir. Çünki isrâf kadının malından olursa onu engellemek mümkindir. Kocasının malından ise de böyledir ve boşanmasını gerektirmez. Üstelik ‘hiçbir lâmisin elini geri çevirmez’ ifâdesinin lugatta cömertlikten kinâye olarak kullanıldığı bilinmemektedir. O halde doğruya en yakın murâd, onun hafif meşreb birisi olduğu ve yabancı erkeklerden kaçmadığıdır; zinâ yaptığı değil. Şâyet kendini yabancılarla cimâ’ etmekten sakınmamasını murâd etmiş olsaydı, ona nâmûs iftirâsı atmış olurdu.[55] **(San’ânî’nin Sözü Bitti.)**

Beş: Bu lems, **‘dokunmak’** ise, nereye dokunmak olduğu da açıklanmamış, hem de hadîsde, geri çevirmediği eli, nerelerden geri çevirmediği dahi bildirilmediğine göre bunu tokalaşmaya nasıl yordunuz? “Bu **‘dokunmak’** başka yerlere dokunmak olsaydı, yukarıda da geçtiği gibi, **‘böyle bir deyyusluğa Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem’in müsâade etmeyeceği**nden kalkarak böyle bir kanaate vardığınızı söylerseniz, bunun tokalaşmaktan başka mecâzî ma’nâlara yorulması, böylesi bir gerekçe için daha münâsib olmaz mıydı?

Altı: Bu ifâdelerin **‘onun hafif meşreb veya kendini kollayamayacak kadar sefil olduğunun görülmesi sebebiyle veya teferrüs edilmesi veyâhud da tecrübelerle böylesi bir ihtimâlin bulunduğunun anlaşıldığı’** şeklinde ma’nâlandırılması, en iyi ve en sâlim bir îzâh tarzı olamaz mıydı?

Yedi: Şu rivâyetteki **‘hiçbir kimsenin elini geri çevirmemek’** ifâdesinin ma’nâsının **‘herkesle tokalaşmak’** olduğu farz edilse bile, **‘onu boşa’** sözünün **haramlık** bildirmesi mi, **mubâhlık** göstermesi mi evlâdır? Bunu bilemeyecek bir akıl sâhibi, dîn hakkında konuşursa bu onu tahrîften başka ne işe yarar?.. **‘Bu harâmdır; ama böyle bir harâma müsâade etme, onu engelle’** denmiş olamaz mı?

Sekiz: Hamdi Efendinin îzâhı, asılsız bir yakıştırmadan başka bir şey değildir.

Dokuz: Şu rivâyetlerin hepsi, ağırlıklı bir şekilde **‘kadınlarla musâfahanın mübâh olduğunu’** gösterseydi bile, bu **‘mübâhlık’** iddiâsını isbâta yine de yetmezlerdi. Çünki, selefiyle ve halefiyle Ümmet’in âlimlerinin tamamının aksi bir kanaat ve anlayışta olması, onların -metrûkü’z-zâhir olmakla- te’vîl edilmelerini gerektirecekti.[56] Hattâ, şu mübâhlığı te’vîlsiz bir biçimde gösterseydiler bile, bu icmâ’ onları illetli hâle düşürecek ve delîl olmaktan çıkaracaktı. Oysa bunların hiçbirisi bahis mevzuu değildir.

Keleş: *Bu rivayetten, Hz. Peygamber zamanındaki kimi kadınların erkekler ile temas etmede aşırıya gidebildikleri, fakat buna rağmen Hz. Peygamber'in onları kesin olarak boşamak veya harâm işlemiş olmakla ithâm etmediklerini anlayabilmekteyiz.*

Mülâhaza: Bu iftirâ aslâ doğru değil. Yoksa, neden **'boşa'** denildi?. Evet, bu boşamak illâ harâm sebebiyle olmayabilir; ancak burada o yüzden olmak ihtimâli karîneler sebebiyle daha ağırlıklıdır. Hattâ delîller sebebiyle kesindir, dense yeridir.

Hâsılı, gösterdiğiniz ma'nâlar mesned edilmeye çalışılan bâtıl iddiâya göre bu kadar havada olan rivâyetler, hakkında İcmâ-i Ümmet vâkı' olmuş hangi mes'eleyi iptal etmeye ve o icmâ'nın vadisindeki delîlleri asıl mecrâsından çıkarmaya yetebilir? Böylesi bir tasarruf, **'delîl getirmek'** değil, hezeyan nev'inden sayıklamaktan başka bir şey olamaz.

Keleş: ***Rivayetler ile İlgili Görüş ve Değerlendirmeler:***

Burada, yukarıda nakletmiş olduğumuz rivayetlerden hareketle çağdaş alimlerin ne gibi görüşler ileri sürdüklerini özetle vermeye çalışacağız. Rivayetlerin sonucunda, kadın erkek tokalaşmasını haram sayanları bir başlık altında, mübâh/helal sayanları da ayrı bir başlık altında zikredeceğiz.

Mülâhaza: Neden evvela, dînini dünyası için satmayan, zafiyetlerinin esîri olmayan, İslâm'ı sulandırarak buharlaştırıp yok etmek isteyen küfür otoritelerinin oltasındaki zavallı solucanlar olmayan Selef ve Halef geçmiş âlimlerimizin görüşlerini değil de **'çağdaş alimlerin'(!)** görüşlerini vereceksiniz?.. Aynı hizmete bir katkıda bulunmak için mü?.. Kimmiş o çağdaş âlimler? Elifi görse mertek zannedecek olanlar mı?..

Keleş: Tokalaşmayı Haram Kabul Edenler:

İbn Arabî Ahkâmu'l-Kuran adlı eserinde kadınların Rasûlullah ile biatlarına ilişkin rivayetleri nakletmiş ve tokalaştığını söyleyen rivayetleri zayıf gördüğünü belirtmiştir. Ayrıca müellif, rivayetlerin sonunda şu hükme varmıştır:

"Dinde kadınların biatı da erkeklerin biatı gibidir. El ile dokunma hariç."[57]

Mülâhaza: Önce, İbnu'l-Arabî, **'çağdaş'** bir âlim değildir; ancak mu'teber bir büyük muhaddis, müfessir ve fakıhtir. Sonra, sadece onun görüşünü vermekle ne yapılmak isteniyor? Yoksa, Ümmet'in âlimlerinin tamamının bu görüşte oldukları gizlenmek mi isteniyor?.. Ümmet'in bin dört yüz küsûr senelik târîhinde **'yabancı kadınlarla tokalaşmak mübâhdır'** diyen bir tane âlim bulup gösterebilir misiniz? Hadîs, tefsîr ve fıkıh kitâblarından şu yanlış düşüncenize dâir bir tane cümle bulabilir misiniz? Aşağıda, delîl diye ileri sürdüğünüz saçmalamaların saçmalıklarını akıllılarla hep beraber göreceğiz.

Keleş: *İ. Cânan, Hadis Ansiklopedisi çalışmasında Ümeyme bt. Rukayka hadisini zikredip diğer rivayetlere de atıfta bulunduktan sonra şu genel değerlendirmeyi yapmıştır:*

"Yukarıdaki metinden de anlaşılacağı üzere, kadınlar da erkekler gibi el sıkışarak biat etmek istemişler, ancak, Hz. Peygamber belki de ilk defa, bu vesileyle, İslâm'ın yeni bir âdâbını teşrî buyurmuştur. Birbirlerine nikâh düşen kadın erkek el ele tutuşamaz. Hulâsa, bütün rivayetler bilittifak, Rasûlullah'ın bey'ât sırasında kadınların eline çıplak olarak değmediğini ifade eder."[58]

Mülâhaza, Allah celle celâlühû rahmet eylesin ve günahlarını affetsin, doğru ama az bile söylemiş…

Keleş: *"Kırk Hadiste Kadın"* adlı çalışmasında Zekeriya Güler, konuyla ilgili rivayetleri naklettikten sonra şu kanaatini belirtmiştir:

"Rasûl-i Ekrem'in bey'ât esnasında buyurduğu "Ben kadınlar ile musafaha etmiyorum" ifadesi bağlayıcılık açısından umûmî bir mahiyet arz eder. Bu ifadenin bey'at zamanına has bir uygulama olduğu söylenemez. Çünkü fıkıh usûlüne göre, lafız umûmî olup hususi bir karine yoksa, sebebin özel oluşuna itibar edilmez ve ilgili delilden genel hüküm çıkarılır. Ayrıca tabiatı icabı bey'atın el sıkışma yoluyla olması gerektiği halde Rasûlullah kadınlardan bey'at alırken bunu yapmamıştır. Böyle olunca bey'at dışında normal zamanlarda yabancı (nâmahrem) bir kadınla tokalaşmanın haydi haydi haram olduğu anlaşılır. Kendine son derece hakim, günah işlemekten uzak ve masum olan Yüce peygamber bey'at sırasında bile kadınlarla tokalaşmaktan kaçınıyorsa, onun izinden giden ümmetinin daha da dikkatli olması gerekiyor demektir. Günümüzde bazı kimseler, erkeklerin kadınlarla veya kadınların erkeklerle tokalaşmasını kaçınılmaz bir durum, önemsiz bir mesele ve küçük bir günah olarak görmektedir. Bu yanlış bir fikirdir. Tamamen heva ve hevesten kaynaklanan bu fikir, söz konusu günahı basit görerek umursamayan ve onu terk etmek için hiçbir gayret göstermeyen insanların kendilerini temize çıkarma çabalarından başka bir şey değildir."[59]

Mülâhaza: Allah celle celâlühû râzı olsun, ömrüne bereket versin ve arasında bulunduğu sapmışların şerrinden onu korusun.. O da şu hususdaki doğrulardan bir kısmını söyledi…

Keleş: *Rivayetlere konu olan bey'atın alınmasına vesile olan Mümtehine Sûresinin ilgili ayetinin tefsirinde H. Yazır, aynı rivayetlere değindikten sonra şu kanaatini belirtmektedir:*

"Meşhur ve güvenilir olan husus, Hz. Peygamber'in kadınlar ile musafaha yapmadığıdır."[60]

Mülâhaza: "Meşhur ve güvenilir olan" değil, **"tek doğru ve sâbit olan."**

Keleş: *Ahkâmu'l-Kuran adlı eserinde M. es-Sâbûnî, kadınlar ile biatleşmeyi değerlendirmiş ve şöyle demiştir:*

"Rasûlullah'ın kadınlar ile biat esnasında tokalaşmadığı sahih olarak varit olmuştur. Bu konuda nakledilen rivayetlerin bütünü, kadınlar ile biatın sözlü olduğunu, hiçbir kadın ile ne biatte, ne de biatın dışında bir başka münasebetle tokalaşmadığını göstermektedir. Hz. Peygamber; ma'sûm, tâhir, fâzıl, şerîf ve nezihliğinde şüphe olmayan biri olduğu halde, kadınlar ile tokalaşmaktan kaçınır ise, hatta biat gibi çok önemli bir durumda bile, kendisinde şehvet egemen olan, fitneden emin olmayan ve damarlarında şeytân dolaşan biri için kadınlar ile tokalaşmak nasıl mübah olabilir. Nasıl oluyor da bazı kimseler, şeriatte kadınlar ile tokalaşmak haram değildir diyebiliyorlar?! Bu çok büyük bir bühtandır."[61]

Mülâhaza: Allah celle celâlühû ondan da râzı olsun. Doğru, fakat eksik bir istidlâl. Çünki, yabancı kadınlarla tokalaşmanın haramlığı sadece bu rivâyetlerle sâbit değildir.

Keleş: *Kadınlara has durumlar için yazmış olduğu ilmihal kitabında Faruk Beşer konuyla ilgili şu açıklamayı yapmıştır:*

"Genç ve şehvet duyulabilecek yabancı kadınla tokalaşmak haramdır. Peygamber Efendimiz yabancı bir kadının elini tutan ele, kıyamet günü ateş doldurulacağını haber vermiştir. Kendisi de biat esnasında kadınlar ile el sıkışmamış ve sizden sözlü biat alıyorum, buyurmuştur. Âişe annemiz de yemin

ederek: “Allah Rasûlü’nün eli kadın eline değdi diyen yalan söylemiştir.”[62]

Mülâhaza: Henüz tam yamulmamış zamanlarının kısmî doğrularından. Hedânellâh ve iyyâhu.

Keleş: *“Tahrîru’l-Mer’eti Fî Asri’r-Risâleti” adlı kitabında Abdulhalim Ebû Şekka Hz. Peygamberin kadınlar ile olan münasebetlerini; hem bey’at, hem de bey’at dışındaki durumlar itibariyle inceledikten sonra, şu kanaate varmıştır:*

“Resulullah’ın kadınlar ile tokalaşmadığı sabittir ve bu durum ümmeti için bir ta’lîmdir. Bazı zamanlarda kadınlar ile temas etmesi durumu ise, tamamen fitneden emîn olma durumundadır. Bu nedenle, fitneden emin olunmadığı zaman, “sedd-i zerâi/zararın önlenmesi kabilinden” tokalaşmaktan uzak durulması icap eder.”[63]

Mülâhaza: ***“Resulullah’ın kadınlar ile tokalaşmadığı sabittir ve bu durum ümmeti için bir ta’lîmdir”*** kadarı doğru, gerisi ilmî hiçbir mesnedi olmayan boş laflar

Keleş: Mevdûdî *“Hicab”* adlı eserinde aynı rivayetlere dayanarak şu kanaatini belirtmiştir:

“Bu hükümler genç kadınlar içindir. Yaşları ilerlemiş, cinsi faaliyetleri kesilmiş bulunan kadınlar sözü geçen hükmün dışındadır. Genç ve yaşlı kadınlar konusundaki bu ayrımın sebebi nedir? Açıkça anlaşılıyor ki, önemli olan cinsi hislerin tahrik edilmesi meselesidir. Yani seksüel duyguların başıboş gidişini önlemektir.”[64]

Mülâhaza: El-kezûbu kad yasduku; geçelim.

Keleş: Tokalaşmayı Mübah/Helal Kabul Edenler:

Aynı ayetin tefsirinde S. Ateş, rivayetlerin akabinde şu yorumu yapmaktadır:

Mülâhaza: Bir velînin bir münâsebetle dediği gibi, **‘yakıştı bu ser, bu serpûşe’.** Böylesi bir ecvef, âlim sınıfına katılırsa iş işte böyle ayağa düşer_

Keleş: *“Herhalde bazı kimseler bu rivayetlere dayanarak kadınların erkeklerle musafaha etmesini haram veya mekruh saymışlardır. Gerçeği söylemek gerekirse bu rivayetler, kadınların erkeklerle musafahasının haram olduğunu göstermez.*

Mülâhaza: Hep bu rivâyetlere takılıp kalmaktan ve bunların elinden yakayı sıyırabilmek imkânını elde etmek düşüncesinden kaynaklanan bir musîbet. Halbuki harâmlık delilleri bunlardan ibâret değil_ Kaldı ki, Ümmet’in **‘harâmdır’** diyen âlimlerinin tamamının elinde, bunlardan başka rivâyetler ve delîller bulunmasaydı bile, bunlar şu hüküm için yine de yeterlerdi.

Keleş: *Çünkü bunların birincisinde Peygamber adına kadınlardan biat alan Ömer’in, kadınları görmeden kapı aralığından elini uzatarak onlarla musafaha ettiği…*

Mülâhaza: Öyle bir şey yok; O’na iftirâ ediliyor… Ayıb denen bir şey var.. Bay Keleş!.. İşinize yarıyor, tezinizi destekliyor diye bu açık cehâlete ve boş konuşmaya ses çıkarmazsanız, bu sizin için işte böyle turnusol kağıdı olur_

> **Keleş:** *…Başka birinde Peygamber'in eline bir kumaş parçası dolayarak kadınlarla musafaha ettiği;* başka birinde Peygamber'in elini batırdığı suya kadınların da daldırmak suretiyle biat aldığı ve_

Mülâhaza: Bu ifâdelerde şâyet Sünnet'te çelişki isbât etmek düşüncesi varsa bu bir seviyesizlik; değilse, bu da bir konuşmayı bilmemek illeti_ Çünki bu iki yerde **'dokunmak'** yok; dolayısıyla bunlar, da'vânıza delîl olmaz, işinize yaramaz.

> **Keleş:** *Son rivayetlerde ise Peygamber'in kadınlar ile musafaha etmediği anlatılmaktadır ki, bunlar arasında çelişki vardır.*

Mülâhaza: Neymiş ve neredeymiş o çelişki? Bez üzerinden dokunmak, âdeten, hatta dilde musâfaha olmaz. Eğer buna **'musâfaha'** denildiyse, ortada ya bir tecevvuz yani mecâz kullanmak veya râvînin ma'nâ ile rivâyeti var_ Dolayısıyla mes'elede çelişki olmaz.

> **Keleş:** *Şayet Peygamber'in;* ***"Ben kadınlar ile musafaha etmem"*** *dediği doğru ise, bu, en fazla kerahiyet bildirir. Çünkü bunun aksini söyleyen hadis iki yolla rivayet edilmiştir.*

Mülâhaza: Evvelâ, **'şâyet doğru ise'** ne demek, elinizde doğru olmadığına dâir ilmî bir delîl mi vardı?.. Yok_ Bunun gibi sahîh senedlerle gelmiş ve ulemânın kabûlüne mazhar olmuş bir rivâyet âhâd haberlerden bile olsa, ittifâkla kesinlik bildirir. Sonra, neymiş ve neredeymiş o **"iki yolla"** yapılan rivâyet?.. Hayâli sayıklamalar… **'En fazla kerâhet bildirecek'** derken, elinizde hangi mesned var? Yok_

> **Keleş:** *Kaldı ki, Hind'in biat esnasında gelip Peygamber'in elini tutup ona dehalet etmesi ve Peygamber'in ona engel olmaması, bu musafahanın haram olmadığını gösterir. Haram olmak için kesin delil gerekir. Eşyada asıl olan ibahadır. Kadınlarla musafahanın haram olduğuna dair kesin bir delil yoktur."*[65]_

Mülâhaza:

Bir: Hind'in **'musâfaha'**sı ile alâkalı açık ve sahîh rivâyet nerede? İlim adamı önce bunu isbât eder; desteksiz konuşmaz.. Tabiîdir ki böyle bir şey yok. Kaynak, Rızâ Savaş'ın *"Siyer ve Kaynakları"* isimli kitâbı (!) mı?.. Adamlar için ayıb denilen bir şey var. Şu kitâb (!) ne de kaynak; değil mi?.. Bu iddâya mesned olabilecek herhangi bir kaynak yok. Var olduğu muhâl farz olarak kabûl edilse bile, bu ya bez üzerindendir veya başka bir ma'nâdadır; Ümmet'in âlimleri, dünden bu güne yanlışta icmâ' etmez. **'Doğru',** kala kala küfrün beslemelerine mi kalmış?_

İki: Önce, **'eşyada aslolan ibâhadır'** sözü ne demektir? Ondan haber veriniz… Siz onu da bilmiyorsunuz. (Daha önce yazdığımız bir makaleden naklederek) biz söyleyelim:

[Eşyâda asıl olan nedir?

İbnu Nüceym şöyle diyor: Eşyada asl olan, -bir delîl mübâh olmadığını göstermedikçe- **mübâh olmak** mıdır? Bu, Şâfiî'nin mezhebidir. Veya, bir delîl mübâhlığı göstermedikçe, **harâm olmak** mıdır? Şâfiîler, bu görüşü Ebû Hanîfe rahmetullâhi aleyh'e dayandırmışlardır. **El-Bedîu'l-Muhtâr**'da şöyle denilmiştir: Seçilen görüş, Şerîat'tan önce amellerin hükümlerinin bulunmamasıdır…

El-Menâr'a, musannifi **(İmâm Nesefî)** tarafından yazılan şerhde şöyle denilmiştir: Eşya (varlıklar ve işler) bazı Hanefî âlimlere göre aslında **mübâhlık** üzeredir. Kerhî onlardandır. Bazı hadîs âlimleri **eşyada asıl olanın yasaklık olduğu**nu söylemişlerdir. Ashâbımız (Hanefî âlimleri) onlarda (eşyada) asıl olanın **tevakkuf** (delîlini bulana kadar bir hüküm vermeyip beklemek) olduğunu söylemişlerdir. Bunun ma'nâsı şu demektir: Eşyanın mutlaka bir hükmü vardır. Ancak biz onu aklımızla bilemeyiz. **(Nesefî'nin Dediği Bitti)**

Hidâye'nin **İhdâd** faslında, **Mübâhlığın asıl olduğu** ifâdesi vardır. **(Hidâyenin Sözü Bitti.)**

Bu anlaşmazlığın eseri, âyetlerde ve hadîslerde **susulan,** hakkında bır şey söylenmeyen husûslarda ortaya çıkar. Hâli müşkil/problemli olan meseleler bu kâide üzerine oturur. Bu müş-kil mes'elelerden biri de işi müşkil olan hayvandır. **(İbnu Nüceym'in Sözü Bitti.)** [66]

Hamevî de, el**-Eşbâh Hâşiyesi**'nde kısaca şöyle dedi: **Kasim İbnu Kutlubuğâ** bazı ta'liklerinde,[67] şöyle söyledi: Seçilen görüş, ***Ashabımızın cumhuru katında asıl olanın mübâhlık olduğu****dur.* **Fahru'l-İslâm** bu ***mübâhlığı*** peygamber bulunmadığı zamanla sınırlı tutmuştur…[68]

Kişinin kendine veya başkalarına zararlı olduğu husûslar tartışma sahasının dışındadır.[69]

Taftâzânî de, **et-Telvîh**'de, **eşyada asıl olanın mübâhlık olacağı**nı

söylemiştir.[70]

Abdü'l-Hayy el-Leknevî, deryâlaşmış olmakla vasfettiği Es'ad[71] er-Rûmî'nin **nefis bir eser** diyerek övdüğü **Mecâlisü'l-Ebrâr** isimli kitâbından şu nakli yapıyor: Hakk olan, eşyâda, peygamberlik gelmeden önce bir hükmün bulunmamasıdır. Peygamberlikten sonra da, âlimler bu husûsta üç ayrı görüş üzre ihtilâf etmişlerdir: **Birincisi,** Şerîat delîli mübâhlığını göstermedikçe **harâm** olduğu, **ikincisi,** Şerîat delîli harâmlığını göstermedikçe **mübâh**lıkla sıfatlanacağı, **üçüncüsü** ve doğru olanı da bu husûsta, tafsîlin olduğudur/ işin ayrılmasının lâzım geldiğidir: O da, zararlı şeylerin harâmlıkla, -ki, bunun ma'nâsı, asıl olanın kendinde harâmlık olduğudur- faydalı (veya zararsız) olanların da mübâhlıkla sıfatlanacağıdır.[72]

Âlimlerin bu husûstaki ifâde tarzları birçok farklı tercîhleri ihtivâ ediyorsa da nakilleri artırarak mes'eleyi uzatmak istemiyor, bir nakil ile sözü bitirmek istiyoruz;

İ'lâu's-Sünen sâhibi Allâme **Zafer Ahmed el-'Usmânî et-Tânevî**

şöyle dedi: Âlimler bu husûsta üç görüş üzere ihtilâf etmişlerdir. **Birincisi,** mübâhlık delîli gelmedikçe her şey **yasaklık** üzeredir. Bu, Şâfiîlerin çoğunun mezhebidir. **İkincisi,** yasaklık delîli gelmedilçe her şey **mübâhlık** üzeredir. Kerhî, Ebû Bekr er-Râzî, Hanefî ve Şâfiî fakîhlerinden bir tâifenin ve Mu'tezile'nin çoğunun mezhebidir. Et-Tefsîru'l-Ahmedî(isimli ahkâm tefsîrin) de ve Müsellemü's-Sübût(isimli Usûl-i Fıkıh kitâbların)da böyle denmiştir. **Üçüncüsü,** kendisinde hangi hükmü gerektireceğine dâir delîl gelmedikçe **eşyânın hiçbir hükmü yoktur.** (Bu da, Eş'arî ve Ona tâbi olanların görüşüdür. Tânevî) İbnu'l-Arabî el-Mâlikî'nin Ahkâmu'l-Kur'ân'ında böyle yazılıdır.[73]Yani, bazı eşyâda asıl olan harâm, kimisinde de mübâhlık. Âlimlerin anlaşmazlığı her husûsta değil bazı madde-lerdedir. Bizce en isâbetli kanaat da -Allahu a'lem- budur.

İbnu Nüceym'in **âyetlerde ve hadîslerde susulan, hakkında bir şey söylenmeyen husûslar** sözünü iyi anlamak îcâb eder. Aksi hâlde mühim yanlış anlamalar olur, hatâlar yapılır ve hakîkatler ters yüz edilir.

Hâfız Muhaddis **İbn-i Receb el-**

Hanbelî, şöyle diyor: Bilinmesi lâzım gelen husûslardan biri de şudur: Bir şeyin harâmlık ve helâllik ile zikredilmesi Kitâb ve Sünnet'in nasslarından anlaşılması bazen gizli kalabilir. Zîrâ, nassların ma'nâları göstermesi, kimi zaman **nass ve tasrîh** (açıkça ifâde etmek) yoluyla, kimi zaman, **umûm ve şümûl** yoluyla, bazen **fehvâ** ve **tenbîh** yoluyla olur. (Bu fehvâ yoluyla olması) O ikisine (anaya ve babaya) öf bile demeyin âyetinde olduğu gibidir. Zîrâ, **öf** demekten daha büyük olan incitme çeşitlerinin bu yasaklamaya girmesi evlâ yolla olur ve buna **mefhûm-i muvâfakat** denir. (Nassın harâmlık ve helâlliğe) delâleti bazen **mefhûm-i muhâlefet**[74]yoluyla olur. Âlimlerin çoğu bunu **(mefhûm-i muhâlefet**i) almışlar ve hüccet olarak kabûl etmişlerdir. (Nassın harâmlık ve helâlliğe delâleti) bazen da **kıyâs** bâbından olur. Şâri' (Allah celle celâlühû veya Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem)

ma’nâlardan bir ma’nâdan dolayı bir şeyde bir hükmü anlatır ve o ma’nâ bir başka şeyde de bulunur. O takdîrde şu hüküm âlimlerin çoğuna göre, o ma’nânın bulunduğu her şeye geçer. Bu, Allah celle celâlühû’nün indirdiği ve i’tibâr edilmesini emrettiği adâlet ve terâzî bâbından olur. Bütün bunlar, nassların kendisiyle harâmlık ve helâlliği göstermesi bilinecek şeylerdendir. Hakkında bunların hiç birisi bulunmayan husûslara gelince. Orada (şu husûslarda Kur’ân ve Sünnet’te) vâciblik ve harâmlık zikredilmemekle, onların afvedilmiş (serbet sâha) olduğuna delîl getirilir.][75] **(Nakil Bitti.)**

Bunlara göre, hakkında onca nass ve bunlara ilâveten İcmâ bulunan mes’elemizin bu kâideyle uzaktan yakından alâkası yoktur. Bilgiçlik taslayayım derken cehâlet ele veriliyor.

Üç: Üstelik kadınlarda aslolan harâmlıktır. Bu nokta yukarıdaki tartışma mevzuunun dışındadır. Nitekim bu husûsta İmâm Süyûtî’nin el-Eşbah ve’n-Nezâir’ine[76] ve İmâm İbnu Nüceym’in yine el-Eşbah ve’n-Nezâir[77] isimli eserine bakılabilir.

> **Keleş:** *İ. Derveze ise ilgili ayetlerin tefsirini ve bu münasebetle yapılan biatleri ve ilgili rivayetleri naklettikten sonra şu değerlendirmeyi yapmıştır:*
>
> “Herhalde erkeklerin kadınlar ile tokalaşmasının mekruh veya haram olduğunu söyleyenlerin dayanakları bu hadislerdir.

Mülâhaza: Hayır, birçok çağdaş gibi, siz de ezbere konuşuyor, yâhud yanılıyor veya yanıltıyorsunuz, Bay İ. Derveze!.. Bunlar, bu husûstaki ikinci derecede delîllerdir. Asıl deliller, nâmahrem kadınlara bakmakla ve hicâbla alakalı âyetler, hadîsler, kadınlarla tokalaşmanın el zinâsı olduğu ve cezâsı ile alâkalı hadîsler ve bu hususta İcmâ-i Ümmettir.

> **Keleş:** *Bu hadisleri delil almaları yerinde bir davranış olabilir. Ancak bu hadislerin, mekruh veya haram gibi bir kesinlik ifade etmediğini söylememiz doğru olur. En iyisini Allah bilir.”*[78]

Mülâhaza: ***“Bu hadisleri delîl almaları yerinde bir davranış olabilir”*** ise ve bilhassa diğer kat’î deliller de bulunduktan sonra ***“bu hadîslerin, mekrûh veya harâm gibi bir kesinlik ifâde etmediğini söylememiz doğru”*** nasıl olur?. Bu, çelişkinin tâ kendisidir. Tabiî ki, **‘en iyisini Allah cellecelâlühû bilir**‘ O bildiği içün, Resûlü sallellâhu aleyhi ve sellem’e bildirdi ve O da bu tek doğruyu, yani **‘haramlığı’** açıkladı.

> **Keleş:** *Yukarıda vermiş olduğumuz değerlendirmeleri ve rivayetlerin ifade ettiği anlamları karşılaştırdığımızda, her ikisinden de, bu rivayetlerin kadın erkek ilişkisindeki **“tokalaşma”** olayı bağlamında ağırlık kazanarak ele alındığını, asıl bağlamından ve içerdiği mesajdan, toplumsal ahlaki kurallara verilen önemden ve toplumsal sözleşme olan biatten koparıldığı görünmektedir. İşte bu kopuş söz konusu rivayetlerin yanlış anlaşılmasına ve buna bağlı olarak da yanlış hükümler çıkarılmasına neden olmuştur.*

Mülâhaza: Öyle değil. Böyle bir şey yok_ Mes’ele, ya körlük yüzünden hiç görülemiyor, veya şaşılık sebebiyle yanlış görülüyor. Bunların hepsi boş kuruntudan ibâret kuru gürültüler..

> **Keleş:** *Kadınlar ile erkeklerin tokalaşması konusuna münhasır söylenmiş gibi algılanan söz konusu rivayetler, yalnız başına değerlendirilmiş ve bu konuda varit olan diğer rivayetler yokmuş gibi hüküm verilmiştir.*

Mülâhaza: Aksine, hiçbir göz ardı bahis mevzûu olmadan bütün rivâyetler ortaya

konulmuştur. Ama onları yerlerinden bulub getirecek adam olmadıktan sonra biz ne yapalım. Tam tersine, bütün bir Ümmete "ithâmcılar" diyen şunlar, bu ithâmın öz sahibleridir. Onlar bey'atla alakalı bir âyet münâsebetiyle birkaç rivâyet tefsîrindeki bey'atleşme mevzû'unda serdedilen ve bir araya toplanmış bir takım hadîslerle iktifâ etmişler, mes'elenin özünü kaçırmışlardır.

> **Keleş:** *Bir konuda hadislerden hüküm çıkarmak istediğimizde, o konuyla ilgili bütün rivayetleri toplayıp, bu toplanılan rivayetlerin bütününden hareketle bir sonuca gitmek veya hüküm vermek gerektiği ilkesi*[79] *tamamen göz ardı edilmiştir.*

Mülâhaza: İyi de, siz kabullendiğiniz(!) bu **'ilke**'ye uymadınız_ Yaptığınız, yavuz hırsızın ev sahibini yakalaması kurnazlığı ve kendi ayıblarınızı başkasına yamamaya çalışmak el çabuklığu… Hani, **'elin zinâsı da**(yabancı kadına) **tutmaktır.,,'**[80] meâlindeki Müslim hadîsi, hani, **'sizden birinin başına demir bir iğne ile vurulması, onun için kendine helâl olmayan bir kadına dokunmasından elbette daha hayırlıdır'**[81]sahîh isnadlı Taberânî hadîsi?… Hani bu husûstaki **'icmâ'** Belki de **icmâ**'nın hüccet olmasını da kabûl etmiyorsunuzdur.

Bu iki hadîs, sözü edilen haramlık ma'nâsında artık iyice açıktırlar. Siz bunlara bir de **bakmak** yasağı ve hicâb emriyle alâkalı âyet ve hadîslerin **delâlet-i nass**ları veya başka bir ifâdeyle **fehvâ**larını ve bunlara da dayanan **İcmâ-i Ümmet**'i ilâve edin; artık şu hadîslerin haramlığa delâleti kesinleşmiş olur ve hiçbir şeytânî vesveseye yer kalmaz; dînde gedik açmaya çalışan hiçbir zındığın elinde herhangi bir bahane de bulunmaz. Hattâ hadîs ilimlerinden biraz olsun nasîbi olanlar, Hanefîlere göre Ümmet'in ulemâsının telakkî bi'l-kabûlüne mazhar olmuş bir haber-i vâhidin, başka hiçbir delîl bulunmasa bile mütevâtir mertebesinde olacağı ve kat'iyyet bildireceğini bilirler.[82] Şu iki rivâyet (bilhassa birincisi) bu nev'idendirler.

> **Keleş:** *Yukarıda nakledildiği gibi, bu hadislerin yer aldığı aynı kaynaklarda Hz. Peygamber'in ve diğer bazı sahabenin kadınlar ile temas edip, değişik vesilelerle birbirlerine dokundukları, nakledilmiştir.*

Mülâhaza: Böyle bir şey yok.. Yalan söyleniyor…

> **Keleş:** ***Metinlerin Muhteva Bakımından Değerlendirilmesi***
>
> *Yukarıda nakletmiş olduğumuz rivayetlerin tamamı, Hudeybiye antlaşması sırasında ve Mekke'nin fethedilmesinin ardından yapılan biatler ile ilgili rivayetlerdir. Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki, Rasûlullah'ın kadınlar ile tokalaşmadığını bildiren bu rivayetler, tek bir olayın veya aynı konudaki birkaç olayın aktarılmasından ibarettir. Konunun öncelikle bu çerçeve içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yani, rivayetler bir durum tespiti yapmaktadır. Dînî bir emri veya yasağı dile getirmemektedir.*

Mülâhaza: Bu, sizin kuruntunuz. Siz, öyle zannediyor veya bilerek böyle bir tavrın içine giriyorsunuz.

> **Keleş:** *Söz konusu rivayetlerin nakledilmesi sürecinde ne gibi bir muhteva değişikliğine uğramış olduğu ve bu değişikliğin tarihi nedenleri için Rıza Savaş'ın konumuzla ilgili şu değerlendirmesini burada zikretmek istiyoruz. Müellif eserinin, "Muhtevanın Oluşmasını Etkileyen Faktörler" başlığı altında konumuzla ilgili şu yorumu yapmıştır:*
>
> *"Cahiliyye döneminde insanların sahip oldukları adet ve gelenekler, müslüman*

olmakla hemen sona ermedi. İslam, insanlar üzerinde önemli değişiklikler meydana getirdi. Ancak, bazı insanların, yine de daha önceki düşüncelerin etkisinde kaldıkları anlar olmuştur. Ridde olaylarının ve Hz. Osman'dan sonra ortaya çıkan olayların cahiliyye devrinden kalma düşünceler ile ilgili tarafları bulunmaktadır. Kabilecilik anlayışının pek çok olayda ve mezheplerin çıkmasında önemli rolü olmuştur. Mezheplerin ve çeşitli anlayışların Kuran ayetlerini ve hadisleri yorumlamadaki tavırları, ***"sire"*** *muhtevasının farklı şekiller almasına doğrudan etki etmiştir, diyebiliriz. Ayrıca bu malzemenin oluşmasında siyasi otoritenin de önemli rolü olduğu söylenebilir.*

Mülâhaza: Bütün bunlar, aslında Sünnet'e savaş açan Rıza Savaş'ın değil, misyonerlerin ve Müsteşriklerin küflenmiş kadîm iddiâları, şeytânların dostlarına yaptığı vahiylerdir. Açın Kaytani'nin Târîh-i İslâm'ının Medhal'ini[83] ve başka Oryantalist gâvurların kitablarını bunu açıkça göreceksiniz; yapılan intihâl veya kuru ve basit bir monte.

Keleş: *Muhtevanın farklı şekilde oluşmasına, bazı konularda rivayetlere uygulanan sansürün de etki ettiği anlaşılmaktadır. Bunun izleri, rivayetler yakından incelendiği ve mukayeseler yapıldığı zaman daha iyi görülmektedir. Sansürün nedenleri, yukarıda temas ettiğimiz birkaç madde ile sınırlı olmayıp daha başka nedenler de düşünülebilir.*

Mülâhaza: Bu nasıl bir sansürdür ki, ortada tokalaşmaya **'harâmdır'** diyen kimselerce getirilen ve ard niyyetlilerin veya geri zekâlıların elinde koz olabilecek onlarca rivâyet var. Belli ki, onlar da bunların davalarına delîl olamayacağını iyi biliyorlar. Sansür olmaması içün illâ adrese teslim metin mi arıyorlar, yoksa? O sansür işini üstadlarınız Ehl-i Kitâb iyi bilir; bu işin pîri onlardır. Göğsünüz daralmayacaksa, isterseniz Kur'âna bir sorun.

Keleş: *Burada rivayetlerdeki sansüre bir örnek vermek istiyoruz. Et-Taberî, Mekke fethinden sonra, Mekkelilerin Hz. Peygamber'e bey'at için toplandıklarını, Hz. Peygamber'in bunun için safa tepesine oturduğunu, Hz. Ömer'in ondan biraz aşağıya otururak insanların Hz. Peygamberi rahatsız etmelerini engellediğini, erkeklerin bey'atının bitmesinden sonra kadınların Hz. Peygamber'in yanına geldiklerini ve ona bey'at ettiklerini ifade ederken konuya şöyle devam eder: "Rasûlullah Ömer'e onların (kadınların) bey'atını kabul et" dedi ve kadınlara istiğfarda bulundu. Ömer de kadınların bey'atlerini kabul etti. Rasûlullah kadınlar ile tokalaşmıyordu. Helal olanlar hariç o hiçbir kadına, hiç bir kadın da ona dokunmamıştır." Bu rivayette açıkça Hz. Ömer'in kadınlar ile tokalaştığı kaydedilmemektedir. Halbuki rivayetin muhtevası onun kadınlar ile tokalaştığını ifade eder. Aynı olayı anlatan Kurtubî "…Hz. Peygamber erkeklerin bey'atlerini kabul ettikten sonra Safa tepesine oturdu. Ömer de ondan bir az aşağıya oturdu. Hz. Peygamber kadınlara bey'at şartını konuşmaya başladı. Ömer de kadınlar ile tokalaşıyordu. Taberî'nin rivayetinde Hz. Ömer'in kadınlar ile tokalaşması açıkça yazılmadığı halde Kurtubî bu rivayeti sansürsüz vermiştir.*

Mülâhaza: Burada, hadîs ilimlerindeki câhilliğin veya hâinliğin desteği altında sergilenen müthiş bir vesvese anaforu var.

Bir: Bir kerre Kurtubî bu rivâyeti, **'denilmiştir ki'** şeklindeki zayıflık bildiren ifâdeden sonra getirmiş, sonunda da İbnu'l-Arabî'den **'bu rivâyet zayıftır; sahîhteki rivâyete i'timâd etmek lâzımdır'** dediğini nakletmiştir.[84] Açıkça görüldüğü gibi harbi **sansür**ü siz yapmışsınız!…

İki: Üstelik **Kurtubî** bunu senedle de rivâyet etmemiştir. O hâlde bu bir **hadîsçi** için nasıl delîl olabilir?!..

Üç: Bu rivâyeti, **İmam Zeylaî Keşşâf**

Tahrîcinde zikrettikten sonra, hakkında (‘herhangi bir hadîs mecmûasında bulunamamıştır’ manasında) **‘garîbdir’, İbnu Hacer** de bu eserin Telhîs’ında **‘siyakı ile onu görmedim’** demişlerdir.[85]

Dört: Böyle bir rivâyetin esâs alınarak **İbnu Cerîr**‘i senedli rivâyetinde sansür (daha açığı ***sahtekârlık)*** yapmakla suçlamak, asıl sahtekârlığın daniskası.

Beş: Oysa ilim adamına düşen, karnından konuşmak değil, yapılan bu büyük iddiâyı isbât etmektir. İşine gelen senedsiz ve asılsız rivâyeti alacak, en azından ondan kuvvetli diğer rivâyeti karalayacaksınız, siz de ilim adamı olacaksınız, yazdıklarınız da ilim olacak!.. Nerede öyle yağma!… Unutulmasın ki, isbatlanamayan bir **sahtekârlık iddiâsı** sâhibine dönecektir.

> **Keleş:** *Yukarıda kaydettiğimiz bu olaydan önce Medine’de de kadınların bir evde toplandıklarını ve Hz. Peygamber’in Hz. Ömer’i kadınlardan bey’at almak üzere görevlendirdiği ve onunda bu görevi yaptığı zikredilmektedir. Ancak bu olayı bize nakleden rivayetlerde de Hz. Ömer’in bey’at esnasında “kadınlarla tokalaşması” kısmının sansüre uğradığı söylenebilir. Çünkü olayı bize aktaran ve bey’at esnasında kadınların arasında bulunan Ümmü Atıyye; “…Ömer elini evin dışından bize uzattı, biz de evin içinden ellerimizi ona uzattık, sonra şöyle dedi: “Allah’ım şahit ol!.” Görüldüğü gibi eller havada kalmıştır, tokalaşmaya konan sansür burada açıkça görülmektedir.*

Mülâhaza: Demek, ***“tokalaşmaya konan sansür burada açıkça görülmektedir”*** öyle mi, ey Keleş, ey Savaş?!.. Bu nasıl bir **açıkça**görmek oluyormuş?!.. Siz Ashâb’ı, İslâm’ı içinden yıkmak için beslenen ehl-i küfrün beslemesi çorbacılar mı zannetmiştiniz?!.. Onları kadınlarla tokalaşmaktan zevk duyan seks manyağı mı sanmıştınız?!.. Yoksa, ***‘ne derler’*** düşüncesine sâhib olan şahsiyyetsizler mi düşün müştünüz?!… Çok yanlış!.. Neden eller uzatılmakla anlaşma olmasın? İllâ hayvânî hisler mi kabarmalıydı?!.. [86]

> **Keleş:** *Muaviye b. Ebî Süfyan, annesi Hind bt. Utbe, beyat için geldiği zaman Hz. Peygamberin onunla tokalaştığını söylemektedir.”*[87]

Mülâhaza: Bu da bir yalan!. Zîrâ İbnu Cerîr’in, Tefsîr’indeki rivâyetinde, “Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem Ömer radıyellâhu anhu’ya ‘kadınlara de ki, Resûlüllah sizinle beyatleşiyor’ diye emretti, şeklinde bir rivâyet vardır; Vâkıdî’nin el-Meğâzîsindeki rivâyetinde de Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem ile musâfaha etmek isteyen Hind’e, O’nun **‘ben kadınlarla musâfaha etmem’** dediği rivâyet edilmektedir.[88] Kimlerin yalancı olduğu ortada.

> **Keleş:** *R. Savaş’ın bu yaklaşımını teyit eden bazı yaklaşımları hadis şerhlerinde yapılan açıklamalarda da görebilmekteyiz. Örneğin İbn Hacer, Buhârî’nin rivayet etmiş olduğu Âişe’nin rivayeti için şöyle demektedir. Âişe’nin rivayeti, Ümmü Atiyye’nin rivayetine bir reddiye özelliği taşımaktadır.*[89] *Yani, Âişe’nin yeminle tekit ederek söylediği, Rasûlullah’ın elinin hiçbir hanımın eline değmediği ifadesi, Ümmü Atiyye’nin Rasûlullah ile tokalaşmış olduğunu ifade eden hadisini reddetmek içindir. Bu açıklama, tepkiselliğin rivayetlerde önemli bir rol oynadığının ipuçlarını vermektedir.*

Mülâhaza:

Bir: Burada öyle bir ma’nâ yoktur. Aksine, muhtemel bir yanlış anlaşılmaya cevâb vardır. Yoksa Âişe radıyellâhu anhâ vâlidemiz Ümmü Atıyye’yi temelde yalanlamıyor. Aksi bir kanaat İbnu Hacer’e iftirâ olur.

İki: Yani **‘tepkisellik’** Âişe radıyellâhu anhâ’yı yalan yemin etmeye sevketti mi denilmek isteniyor?!. Kocaman bir yalan ve iftirâ!… La’netüllâhi ale’l-kâzibîn.

Üç: Böyle toptancı bir yaklaşım tarzı, **‘yabancı kadınlarla musâfahanın harâm olduğunun söylenmesi**ne

tepkisel davrananların söylediklerinin de tamamının yalan olduğu netîcesini çıkarmaz mı? Çıkarmaz ise, Âişe radıyellâhu anhâ tepkisellik îcâbı -hâşa-yalan yemin edebiliyorlar da, siz kim oluyorsunuz da bundan nasıl uzak kalabiliyorsunuz? Küfrün enderûnlarında yapılan nev-i şahsına münhasır, vaftizler sayesinde mi?

> **Keleş:** *İbn Hacer’in, rivayetteki; “Ümmü Atiyye’nin, ‘…hemen elini çekti’ ifadesini, Rasûlullah’ın elinin bu esnada örtülü olmasıyla te’vil edebiliriz”*[90] *şeklindeki yorumu, Rasûlullah’ın elinin, hanımlarının dışında hiçbir kadının eline değmemiş olduğu inancının ve kanaatinin bir ürünüdür.*

Mülâhaza: Böyle bir te’vîl içün -onca sübûtu ve ma’nâyı göstermesi kesin ve açık olan nasslar ve İcmâ’ delîli bulunmasına rağmen- bunları söyleyebilen birinin tahrîf ve yalanlarının, **“Rasûlullah’ın elinin, hanımlarının dışında kadınların eline değmiş olduğu inancının ve kanaatinin bir ürünü”** olduğu, kendi şehâdetiyle kesinlik kazanmaktadır ki, bu şehâdet, bir i’tirâf olmakla kendisiyle sınırlı kalıp kendini bağlar, başkalarını bağlamaz.

> **Keleş:** *Şerhlerde gördüğümüz açıklamalarda, Rasûlullah’ın elinin hiçbir kadının eline değmemiş olduğunu ispatlama gayreti açıkça görülmektedir. İşte bu gayret, muhteva üzerinde oldukça önemli bir tesir icra etmiş ve bazı ifadelerin rivayetten düşürülmesine neden olmuştur.*

Mülâhaza: Sözün doğrusu şöyledir: Ümmetin tamâmına reddiye düşüncesiyle kaleme alınan bu tür yazılarda, *“Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem’in elinin yabancı kadının eline değmiş olduğunu isbâtlama gayreti açıkça görülmektedir. İşte bu gayret, muhtevâ üzerinde oldukça önemli bir te’sîr icrâ etmiş ve bazı sağlam rivâyetlerin itibârdan düşürülmesine, bazı sahîh rivâyetlerin çarpıtılmasına, bazı olmayan uyduruk rivâyetlerin de varmış gibi gösterilmesine neden olmuştur.”*

> **Keleş:** Metinlerin rivayet sürecinde uğramış oldukları muhteva değişikliğine ilişkin bu değerlendirmeden sonra, şimdi de semantik analize ve metin tenkidine geçebiliriz.

Mülâhaza: El-Hayâu minel’-îmân. Bunu neden yapacaksınız? Oysa söyleyeceğinizi söylemiş, hükmünüzü vermiş, ipi çekmiş, idamı yapmışsınız. Şimdi de üç Ali mantığıyla idam sonrası bir mahkeme mi yapacaksınız?..

Semantik Analiz ve Metin Tenkidi

Mülâhaza: Böyle bir şey yok… Yapılan, tertîbsiz bir şekilde tekrârlamalar çerçevesinde sadece bir **‘Samantik Psikanaliz ve Metin Tahrîfi**‘inden

ibâret.

> **Keleş:** *Buraya kadar nakletmiş olduğumuz rivayetleri ve görüşleri, hem semantik yönden, hem de rivayetlerdeki metinlerin anlaşılması ve yorumlanması yönünden değerlendirmeye çalışacağız. Ancak önce, semantik hakkında ve buradaki rivayetlerde semantiğin nasıl bir görev üstleneceğinden kısaca bahsetmek istiyoruz.*

Semantik: *Kelimeler ile bu kelimelerin temsil ettikleri nesneler arasındaki ilişkiyi inceleyen ilimdir. Yani, kelimenin vaz' olduğu mana ile, o mananın temsil ettiği şey ile ilişkisini inceler.*[91]

Kelimeyi dil içerisindeki işlevi bakımından genel olarak tasnif eden filologlar, semantikten başka, ***sintantik***[92]***, pragmatik***[93] *olarak da ayırırlar. Kelimenin bu üç anlam kategorisinden özellikle semantik, oldukça önemli bir anlambilim ve yorumlama elemanıdır. Yorum bilgisi (Hermeneutics) açısından semantik, mana ile ilgilenen geniş, kapsamlı bir bilimdir. Bu bilim ile ilgili T. Izutsu şu değerlendirmeyi yapmaktadır:*

"Manası olan her şey semantiğin konusu olabilir. Henüz bir semantik bilimine sahip değiliz. Elimizde olan, çeşitli anlamlandırma nazariyeleridir. Semantik hakkında konuşan herkes, kelimeyi istediği biçimde anlamağa kendini yetkili görüyor. Halbuki semantik, bir dilin anahtar terimleri üzerinde bir tahlil çalışmasıdır. Bu çalışma, dili yalnız bir konuşma aleti olarak değil, bundan daha önemli olmak üzere, kendilerini kuşatan dünya hakkındaki anlayış ve düşüncelerinin de aleti olarak, o dili kullanan halkın, dünya hakkındaki düşüncelerini kavramak için yapılır. Bu suretle semantik, bir ulusun tarihinin, şu veya bu önemli devresindeki dünya görüşünün mahiyeti hakkında bir çalışmadır."[94]

Izutsu'nun semantiği getirdiği bu açıklamalar ile anlıyoruz ki, kelime sadece vaz' olduğu anlamı göstermekle kalmıyor. O kelimenin mensup olduğu dilin konuşulduğu kültürden nasıl etkilendiği ile birlikte, o kültürün tarihi gelişimi hakkında bilgi vermektedir. Bu durum da bize, manaların yalnız başına değil daima bir sistem veya sistemler içerisinde değer kazandığını gösterir. Tabii ki kelimenin bu özelliği, özellikle anlam-bilim ve yorumlamada önem kazanmaktadır.[95]

Kelime semantik açıdan ele alınınca iki tür anlam ortaya çıkmaktadır. Birincisi, kelimenin asıl vaz' olduğu manadır ki, biz onu yalnız başına, bulunduğu münasebet sistemi dışında da mütalaa etsek, kelime yine de o manayı ifade eder. İşte kelimenin bu sürekli manasına "Esas Mana" denilmektedir. İkincisi ise, kelimenin özel birer sistem içerisinde yer almasıyla, sistemin diğer düşünce ve kanaatleriyle irtibat kurar, onlardan yeni elemanlar alır ve yeni bir anlam kazanır. Çoğu zaman bu yeni elemanlar, kelimeyi o kadar etkiler ki, onun asıl manasını kökünden değiştirir. İşte kelimenin kökünden

-aslından- gelmeyen, fakat içinde bulunduğu münasebet sisteminden doğan bu manaya "İzafi Mana" denir.[96]

Örneğin; "kitap" kelimesi, esas manası itibariyle sıradan bir kitabı ifade ederken, Kuran içerisinde; Allah, vahiy, tenzil, nebi, ehl-i kitap kelimeleriyle yakından ilişkiye girer ve yeni bir anlam kazanır. "Yevm"kelimesi, "saat"kelimesi de böyledir. Bu kelimeler günlük dilde normal gün ve saati gösterirken, Kuran sistemi içerisinde; kıyamet, hesap günü, son hüküm günü gibi anlamlar kazanır.[97]

Kelimeler, karışık sosyal ve kültürel varlıklardır. Realite dünyasında tek kelime dahi yoktur ki, onun manası asıl manadan ibaret olsun. İstisnasız bütün kelimeler, az çok bulundukları özel kültürden etkilenmişlerdir. Yeni ve izafi bir mana kazanmışlardır. Kelimenin izafi manası dediğimiz şey, zaten o kültürün ruhunun açık olarak kendini göstermesinden ve o dili kullanan insanların genel psikolojik veya başka eğilimlerinin, gerçek görünümünden ve yankısından başka bir şey değildir.[98]

İslami ilimlerin tarih içerisindeki gelişmesi sürecinde, dinin birçok temel kavramlarına, gerek yeni karşılaşılan inanç ve kültürlerin, gerekse ortaya çıkan fıkhî, itikâdî ve siyâsî ekollerin geliştirdikleri doktrinlerin tesiriyle,

oldukça fazla miktarda izafi anlamlar girmiştir. Sadece girmekle kalmayıp, bu süreçte yapılan tüm çalışmalarda etkili olmuştur. Şerh, tefsir ve diğer alanlardaki çalışmaların büyük çoğunluğunda, asli mana değil izafi anlam etkili olmuştur, denebilir.

Mülâhaza: (Şimdi sarf edeceğim sözlerimi sakın sadece vaz' manasıyla anlamaya kalkışmayınız!.. **'Semantik'** çerçevede anlamaya çalışınız; söylemesi benden, aksi halde çok kötü yanılırsınız.) Şu yeni yetmeler hakîkaten bir âlemdirler. Şu yerden bitmeler, kokusunun çok azını yeni aldıkları kırık dökük bilgileri, Asırlar evvel keşfedilen ve hâlen eskiyen Amerikayı yeni keşfetme iddiâsıyla hava atar dururlar. Dil nedir bilmeyen şu kanayaklılar, Meânî, Beyân ve Bedî' bilmeyen şol ümmîler, bizim eskimiş ve yıllanmış ama eskimez Belâğat kâidelerimizin bazılarını ucundan köşesinden noksan olarak da olsa bir gâvurdan işitince, kelimeleri de gâvurca olunca, heyecanlarının zirve yapmasıyla yürekleri göğüs kafeslerini delercesine tepinmeye başlar.

Ondan sonra, koca şâir ve mütefekkirin -benzer bir başka münâsebetle sarfettiği- ifâdesiyle, şehrin hastanesindeki müstahdemin, işte giydiği müstahdem önlüğüyle köyde doktorluk taslaması kabîlinden tavırlar sergilerler.

Neyse, **'Semantik nedir?, ne değildir?'** suâlini bir yana bırakırsak, şimdiye kadar gördüklerimizden ve bundan sonra göreceklerimizden anlayacağız ki, önümüzde **'semantik bir tahlîl'** değil, **'samantik bir halt ve tahrîb'** vardır.

Keleş: *Çalışmamızda üzerinde durduğumuz tokalaşma/**musafaha** sözcüğü ve dokunma/**mess** kelimesi etrafında cereyan eden rivayetler ve yorumlarda da bu izafi anlam kendisini ve etkisini göstermektedir. Hatta, belli dönemlerdeki hakim paradigma, bu kelimelerin anlamlarını, içerisinde geçtikleri cümle ve paragrafın yegane anlamına çevirmiş ve vurgu tamamen bu noktaya kaymıştır. Bu kaymanın nedeni ise, paradigmanın kelimelerin anlamlarında meydana getirdiği izafi anlamdır.*

Mülâhaza: Bu sözlerin az da olsa doğruluk payı var… Çünki, tabiîdir ki lügatta hakîkat olan bir ma'nâ, dinde, veya belli meslek erbâbının dilinde değişik manalar alır. Salât gibi____ Kezâ şekil x'de de görüldüğü gibi, bu bazen dayatmacı rejimlerde açıkca görünür ve yaşanır; **'din'** denir, bambaşka bir şey dayatılır; beslemeler tarafından da çağa uydurularak istenmeyen yanları
budanır kendilerince boş bulunan yerleri de doldurulur, veye bir tartlarına yamalar yapılır. Bu **'paradigma'** yüzünden Allah celle celâlühû'nun gönderdiği din aslından bambaşka bir şekle sokulur.

Keleş: *Mess kelimesi, m.s.s harflerinden oluşan ve Kuranda farklı anlamlarıyla sıkça geçen bir sözcüktür. Değişik çekimleri/türevleriyle bu kelime Kuranda 61 defa geçmektedir.*[99] *Daha çok dokunmak, temas etmek anlamında kullanılmıştır. Kelimenin asıl/esâsîmanası budur. Örneğin aşağıdaki ayetlerde bu anlamıyla kullanılmıştır.*

*"Eğer size bir zarar/yara dokundu **(mess)** ise, onlara da bir benzeri dokunmuştu." (Âl-i İmrân,3/140) Bu ayette iki kez aynı anlamda geçmiştir.*

*"İnsanlara bir sıkıntı/zorluk dokunduğunda **(messe)** gönülden Rab'lerine yalvarırlar." (Rûm, 30/33)*

"Ateş/Cehennem bize ancak sayılı günler dokunur, dediler."(Bakara, 2/80)

*Bu kelime **(mess)** kadın erkek ilişkisi ile ilgili kullanıldığında ise, cimâ/cinsel ilişkiyi anlatır. Aşağıdaki ayetlerde bu anlamda geçmiştir.*

"Henüz kendilerine dokunmadığınız veya mehir belirlemediğiniz kadınları bo-

şamanızda bir sakınca yoktur."[100] *(Bakara, 2/236)*

Mülâhaza:

Bir: Evet, buradaki **'mess',** yani **'dokunmak', 'cimâ'** manasından kinâyedir. Bu doğrudur ve bunu her edebli kişi bilir ve bu ma'nâda kullanır.

İki: Âyet, uydurma meallerden alınarak, yanlış tercüme edilmiş. Âyette **'dokunmadığınız'** diye bir sıfat yok. Böyle bir ma'nâya muzârî fiili ile (**la)/'mâ'** lafzı müsâade etmez. Çünki oradaki (**la)/'mâ',** vakit ma'nâsı bildiren bir (L**>)/'mâ**'dır ki, buna göre doğruya en yakın ma'nâ -Allahu a'lem- **'onlara dokunmadığınız** (cimâ' etmediğiniz) **veya onlar içün** (bir mehir) **tâ'yîn etmediğiniz müddetçe...**'şeklinde olur.

Keleş: *Meallerde,* ***"dokunmadığınız"*** *şeklinde tercüme edilen;* ***"mâ lem temessûhünne****"nin anlamını Zemahşerî,* ***"mâ lem tücâmiûhünne"*** *olarak, yani cimâ/cinsel ilişkide bulunmadığınız şeklinde vermiştir.*[101] *Doğru anlam da budur. Yoksa, meallerdeki anlamıyla ayetin verdiği mesaj doğru anlaşılmamaktadır. Çünkü, dokunmak mücerret bir teması ifade eder. Ayet ise böyle bir teması değil, cinsel ilişkiyi kastetmektedir.*

Mülâhaza: Zemahşerî, ma'nâyı doğru vermiş; ama siz dil bilmediğinizden ve ümmî olduğunuzdan âmiyâne bir ifâdeyle harbiden sallamışsınız.

Keleş: *Bir kelimeye yüklenen esas ve izafi anlamın, sözün içerdiği anlam ve mesajı ne derecede değiştirdiği bu örnekte gayet açık bir şekilde görülebilmektedir. Ahzâb Sûresi 49. Ayette de bu şekilde kullanılmıştır.*

Mülâhaza: Âyetin ma'nâsı **'dokunmak'** şeklinde, yani va'z' edildiği **hakîkî** ma'nâsı biçimiyle verilse de **'cimâ'** ma'nâsından kinâye olmakla ortada her yanıyla edebî bir ifâde kullanılmış olur ve **ma'nânın değişmesi** bahis mevzûu olmaz. Bu dediğimiz, edebden nasîbi olanlara gizli değildir. Ninelerimiz bile, bir kız kaçırılsa ve sonra da bulunsa, 'kıza **dokunulmuş**sözüyle ne denildiğini bilirler. Bu, halka mâl olmuş basit bir kinâye yoluyla yapılan isti'mâldir. Kocakarıların bile âşinâ olduğu bu kadar basit isti'mâllerden haberi olmayanların **'semantik**'ten, **'samanlık**tan dem vurması güldürücü bir keyfiyyet…

Keleş: *Çalışmamızın konusu olan Âişe hadisinde de bu kelime (mess) geç-mektedir. Rivayetin içerisinde geçtiği bağlamına göre bu kelimeden kastedilen anlam,* ***"dokunmaktır".*** *Çünkü rivayetler, Âişe'nin de muhtemelen müşahede ettiği (her ne kadar bu durum rivayetlerde açık değilse de) tarihi bir olay olan biatleşmekten ve bu esnada Hz. Peygamber'in ortaya koyduğu davranıştan bahsetmektedir. Yani Âişe, benim gördüğüm kadarıyla o anda Rasûlullah hiçbir kadın ile tokalaşmamıştır. Eli bir kadının eline değmemiştir, demektedir. Bu anlamı doğru bir anlamdır.*

Mülâhaza: Aksini iddiâ eden bulunmadığına göre, şu sözler ma'lûmun i'lâmı/bilineni bildirmek olmakla abesle oyalanmaktır ve **'semantik**'le alakası yoktur.

Keleş: *Ancak, bir çok çağdaş Müslüman alim, bu sözü (Âişe'nin sözünü) asıl bağlamından koparıp, genel bir duruma dönüştürerek, erkekler ile kadınların to-kalaşmasının haramlığına delil saymaktadırlar. Bu yaklaşıma göre Âişe'nin sözü şu anlama gelmektedir: "Yemin olsun ki Hz. Peygamber'in eli hayatı boyunca hiç-bir kadının eline değmemiştir." Haram hükmüne mesnet yapılan bu söz artık asıl anlatmak istediği anlamdan kopmuş ve semantik olarak, belli bir inanışın/para-digmanın anlamak istediği anlamı yüklenmiştir. Bu anlamı üstlenen ifadenin ar-tık biatleşme ile ilgisi kesilmiştir ve dîni bir kuralı/hükmü bildirir hale*

gelmiştir.

Mülâhaza:

Bir: **‘Vat’** lafzı vaz’ın aslında **‘koymak’** demektir; ancak, bundan anlatılan bazen **‘cimâ’** manasıdır ki, o da vaz’da **‘iki kişinin birleşmesi’** demektir. Âdette daha çok cinsî birleşmek manasında kullanılmıştır. Şimdi burada bir hüküm yoktur. Aynı Keleş mantığıyla kalksak ve **‘vat’** veya **‘cimâ‘**dan bahseden âyet ve hadîslerde harâmdan bahsedilmiyor, bunları harâmlık delîli olarak getirenlere ‘onları asıl ma’nâlarından saptırdınız’ mı diyeceksiniz?. Aksine, Şerîat, bazen hükümsüz olan işlere hüküm verir, bazen aklın, âdetin veya örfün hüküm verdiği işlerin hükmünü iptal eder, bazen o hükümleri kısmen veya tamamen değiştirir. Bazan **‘harâm yapmak’** veya **‘yasaklamak’** ta’bîrlerini de kullandığı olur. Ama daha çok emirler ve nehiyler verir, ve bunlardan farzlık vaciblik ve haramlık anlaşılır.

Siz, **merd-i kıptî** misâli, bir hava atayım derken **‘semantik‘**i de bilmediğinizi ele vermiş oldunuz; hadi hayırlısı.
Saman kafalı olmayanlar bilirler ki, kim zaman **sebeb** zikredilip **müsebbeb** (o sebeble ortaya çıkan şey) kasdedilir. Bu mecâz-ı mürsel’in çeşitlerindendir. Hükümlerin de sebebleri söylenip hükümlerin kendisinin kasd edildiği olur. O, **‘elin zinâsı da tutmaktır’** hükmünü biliyordu. Bu husûs, **‘semantik’** ile hiçbir alâkası bulunmayan husûslardandır. Burada dahi ma’lûmâtfurûşluk yapayım derken, cehâlet yakayı ele vermiş.

İki: Evet, burada da **‘belli bir** inanışın/**paradigmanın anlamak istemediği anlam inkâr edilmiştir.’** Ne o beğenmediniz mi? İster beğenilsin, ister beğenilmesin; doğrusu bu. Hoca Nâsıruddîn’in de dediği gibi, **dileyen, sağlamasını yapsın.**

Üç: Bunu, sadece **‘çağdaş Müslüman âlimler’** değil, halefi ve selefiyle İslâm âlimlerinin tamamı böyle anlamıştır. Çok küçük ve hesâba bile katılmayacak zümrenin ayrılarak zikredilmesi, ard niyyet mahsûlü olan bir saptırmaca değilse, ağlanacak bir ilim ve idrâk sefâletinin inkâr edilmez delilidir.

> ***Keleş:*** *Bize göre söz konusu ifade bağlamından koparılıp müstakil ve genel bir ifade gibi anlaşılmak istenirse -gerçi böyle müstakil olarak nakledilmiş bir rivayet yoktur- bu taktirde; rivayette geçen **“mess”** kelimesinin anlamını dokunmak/tokalaşmak olarak değil, cimâ/cin-sel ilişki olarak anlamamız gerekir.*

Mülâhaza:

Bir: “Söz konusu ifâdenin bağlamından koparılıp müstakil ve genel bir ifâde gibi anlaşılmak istenmesi” diye bir şey yoktur; böyle bir yakıştırma ard niyyetten veya idrâk kıtlığından doğmaktadır.

İki: Evet, yabancı kadınlarla musâfahalaşmak ile alâkalı, nice müstakil rivâyetler vardır; yalan söyleniyor.

Üç: Bunu hiçbir îmân sâhibi öyle anlamadı ve anlamaz. Böyle bir lüzûm dahi katiyyetle bahis mevzuu değildir.

> **Keleş:** *Çünkü, Hz. Peygamber’in peygamberliği boyunca, hiçbir kadının eline mücerred olarak dokunmamış olması, Âişe’nin müşahede edebileceği bir durum değildir. Bu nedenle rivayet böyle bir anlamı ve hükmü anlatmış olamaz. Ancak, Hz. Peygamber’in iffetini ve yüce ahlakını anlatabilir ve o zaman da anlamı şöyle olur: Hz. Peygamberîn eli, asla kendisine helal olan eşleri dışında bir kadına cinsel ilişki anlamında dokunmamıştır. Yani, asla zina etmemiştir. Ait olduğu bağlamından koparılarak müstakil olarak söylenilip delil alındığında bu sözün anlamını böyle anlamak durumunda kalırız. Başka türlü anlamak rivayeti*

yanlış anlamaktır.

Mülâhaza:

Bir: Mü'minlere göre, Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem'in **"iffeti ve yüce ahlâkı"** zinâya mânî' olduğu gibi, bir çeşit cinsî tâciz ve sapıklık olan yabancı kadınla tokalaşmaya da mânî'dir. Âişe radıyellâhu anhâ vâlidemiz böyle **"iffeti ve yüce ahlâkı"** olan bir zâttan bu nev'i bir cinsî tâciz sapıklığı ve ahlâksızlığını beklemediği içün de yemin etmiş olabileceği gibi, onun bizzat haber vermesine dayandığı da kuvvetle muhtemeldir.

İki: Bunu illâ da zinâ ile sınırlandırmak mecbûriyyeti asla bulunmamaktadır. Böyle bir iddiâ mesnedi olmayan bir inâd ve direnmedir ki, bunun nelere âid bir vasıf olduğu açıklamaya muhtâc değildir.

Üç: "Başka türlü anlamak rivâyeti yanlış anlamaktır" gibi bir iddiâ kasıdlı bir yalan olabileceği gibi, ğabâvet mahsûlü de olabilir.

> **Keleş:** *Yukarıda nakletmiş olduğumuz rivayetlerde üzerinde durmamız gereken diğer bir ifade de; Ümeyme bt. Rukayka'nın rivayetinde geçen;* ***"Ben kadınlarla tokalaşmam / Innî lâ Usâfihu'n-nisâ"*** *ifadesidir. Yine aynı rivayette geçen, rivayetin sahibi Ümeyme'nin; "Bizimle tokalaşmıyor musunuz?", "Uzat elini sıkalım yâ Rasûlallah" gibi sözleridir.*

Mülâhaza:

Bir: Duralım; kaba bir bakışla gördüğümüze göre, yetmişi aşan bu rivâyetlerin içinde -Allahu a'lem- kuvvetle muhtemel beş taneyi geçmeyen bu **'musâfaha'** lafızları, **'bey'at'** lafızlarının onda birini bile tutmazken ve onlara nisbetle sıhhat şartlarını daha az bulundururken, neden ön plana çıkarılır? Bu, Keleş'in ifâdesiyle, **"belli bir** ina-nışın**/paradigmanın sâbit bir İslâmî hükmü inkâr etmek"** düşüncesinden, yâhud yobazlıktan başka neyle îzâh edilebilir?

İki: Eğer bunlar, sâbitse ma'nâ ile yapılan bu rivâyetlerin, bir nice hâricî kuvvetli delîlin de takviyyesiyle daha fazla sayıda ve çok daha fazla sağlamlıkta olan **'bey'at'** lafzına döndürülmesi gerekmez miydi? Elbette gerekirdi; ancak lâyık ve pozitivist **paradigma** mes'elesi işi değiştiriyor işte.

Üç : Âdette daha yaygın olan ve ilk akla gelen **'musâfaha ile bey'at',** Şer-i

Şerîf'in tâ'yîni ile **"semantik"** formülün de yardımıyla başka bir ma'nâ kazanmış oluyor.

> **Keleş:** *Rivayette geçen,* ***"ben kadınlarla tokalaşmam"*** *ifadesi bu şekilde tercüme edildiğinde, hem anlam kaymasına uğramaktadır, hem de asıl anlattığı anlamı yitirmektedir. Bu nedenle sözün nerede ve hangi münasebetle söylendiğine bakmamız gerekir. Şayet bunu Hz. Peygamber, genel bir adetini veya dîni bir kuralı bildirmek maksadıyla söylemiş olsa idi, o zaman bu sözü böyle tercüme etmek doğru olurdu. Fakat bu söz, kalabalık ve izdihamın bulunduğu bir ortamda söyleniyor ise, sözün anlamı, söylenmiş olduğu o ana ve o an ile bitişik olan yakın gelecek zamana aittir. Bu taktirde de anlam şöyle olacaktır: "Ben bu durumda kadınlar ile tokalaşmıyorum. Veya, tokalaşamayacağım. Çünkü şartlar öyle gerektirmektedir."*

Mülâhaza:

Bir: Bunlar, hâricî karînelerden müstakil olarak düşünüldüğünde, kendi içinde vehim mertebesinde olan ve hüküm isbâtında hiçbir şekilde hüccet olamayacak vehimler. Hele hele, birçok sahîh rivâyetle, hicâb ve bakmak yasağı ile alâkalı âyetlerin delâlet-i

nasslarıyla ve İcmâ-i Ümmetle sâbit bir hükmü iptâl etmeye milyonda bir ihtimâlle bile olsa kifâyet edemeyecek olan çok zayıf ihtimâller ve vesveseler…

İki: Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem Efendimiz nâmına yapılan bu gelişigüzel kesin kanaat bildirmeler, Allah celle celâlühû'nun huzûrunda hesab vereceğine yeterince inanan bir kimsenin yapabileceği bir iş asla değildir. Bizce asıl problem işte burada yatmaktadır.

Keleş: *Bu şekilde bir anlamlandırmaya gitmemizi gerektiren faktörler vardır. Bunların birincisi, Arapça'da muzârî fiilin anlamının, şimdiki zaman ve yakın gelecek zaman olmasıdır. İkincisi ise, Hz. Peygamber'in;* ***"Benim bir kadına olan sözüm yüz kadına olan gibidir"*** *ifadesidir. Bu ifade bize, sözün söylendiği or-tam ve şartlar hakkında yeterli bilgi vermektedir. İfadeden anlıyoruz ki biat ortamı oldukça kalabalıktır. Bu şartlar altında Rasûlullah; kadınlar adına kendisiyle biatleşmeye gelen temsilci kadına yukarıdaki sözüyle şunu anlatmak istemiş olmalıdır: "Şartları görüyorsunuz, ben bu durumda hanımlar ile tokalaşamayacağım, sizinle biatleşmem söz iledir, sizinle sözlü biatleşiyorum." İfadelerin bütününü, vaki olan bir olay bağlamında düşündüğümüzde, verdiğimiz bu anlamların isabeti daha iyi anlaşılacaktır. Ancak ifadeleri, dîni bir hüküm çıkarmak için okuyup anlamak istediğimizde ise, o ifadelerin kastetmediği anlamları anlamamız kaçınılmaz olacaktır.*

Mülâhaza:

Bir: Sözün muzârî olması ne işinize yarayacak?.. Aksine akledebilmiş olsaydınız, bunun geleceğe dönük bir teşrî' olmaya daha elverişli olacağı kolayca anlaşılacaktı.

İki: Bu bey'at yapılan kadınların sayısının iddiâ edildiği gibi fazla olmadığı rivayetlerden açıkça görülmektedir. Üstelik onlarla kıyâs kabûl etmeyecek kadar fazla olan erkeklerden daha da evleviyyetle musâfaha ile bey'at alınmazdı. Bu da gösteriyor ki şu iddiâ, zayıf bir zann demek olan vehim bile olamaz… Olsa olsa, ancak hezeyan olur…

Üç: Çabalandıkça batılıyor… Allah celle celâlühû mü'minlerin îmânını bilhassa insanlardan olan her türlü hannâs vesvâsdan korusun.

Keleş: *Biat esnasında Ümeyme ile Rasûlullah arasında geçen diyalogda konuyla ilgili önemli bir nokta daha vardır. Bu da, Ümeyme'inin tokalaşmak istemesidir. Rivayetlerde değişik ifadeler ile anlatılan bu tokalaşma isteği açıktır. Söz konusu talepten hareketle şöyle bir sonuç çıkarabiliriz: Hz. Peygamber'in (a.s.) zamanında değişik vesileler ile kadınlar erkeklerle tokalaşabilmektedirler. Şayet böyle bir sosyal alışkanlık olmamış olsa idi, rivayetlerde zikredilen hanımların gayet rahat bir şekilde Rasûlullah ile toka-laşmayı talep etmemeleri gerekirdi.*

Mülâhaza:

Bir: Böyle bir alışkanlık olsun, ne olmuş? Bu, tam aksine böyle bir alışkanlığın kaldırılması sebebini de bulundurması alakasıyla sizin tezinizi çürütür; **'haramdır'** diyenlerin işine yarar.

İki; İçki, kumar, fâiz, kız çocuklarını diri diri gömmek, bütün bunlar da âdet hâlini almış, hattâ kangren hâline gelmiş isyânlar idi. Onlara ne diyeceğiz?…

Üç: Bazı rivâyetlerden Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem'e **'canım zinâ etmek istiyor'** diyenlerin de çıktığını biliyoruz. Bu, nasıl bir kafa yapısı? Evhâmlı birinin aslı astarı olmayan vehimlerini ilim diye yutturmasının hazinliği.

Keleş: ***“Ben kadınlar ile tokalaşmıyorum”*** *ifadesi için şöyle bir yorum yapmamız mümkündür: Rivayetlerden ve özellikle de Âişe’nin kullandığı üsluptan, Âişe’nin olay anında hazır bulunduğu anlaşılmaktadır. Biat işleminin başından sonuna kadar müşahidi olmuş olmalıdır ki, Rasûlullah’ın elinin hiçbir kadının eline değmemiş olduğunu görebilsin. Hadislerdeki ifadeler, Âişe’ye ait bir kanaati göstermekten daha ziyade, bir müşahedeyi anlatmaktadır. Biat olayında Hz. Peygamber’in kadınların ellerini sıkmayıp, onlardan söz ile biat alması ve özellikle de el sıkmayacağını belirtmesi, onun şahsi hassasiyetinin bir sonucu olabileceği gibi, bu davranışında Âişe’nin kıskançlığı faktörü de olabilir. Bunun bir ihtimal olabileceğini düşünüyoruz. Çünkü, Hz. Peygamber’in eşlerine karşı çok nazik ve hassas olduğu, onların incinmesine neden olabilecek şeylerden bilhassa kaçındığı bilinmektedir. Âişe’nin ise, Rasûlullah’ın hanımları arasında hem ayrıcalıklı bir yerinin olduğu,[102] hem de hanımlar arasında en kıskanç ve en genç hanım olduğu bir gerçektir.[103] İşte bu pozisyondaki bir hanımın müşahedesi altında yapılan bir biatleşmede, Hz Peygamber’in davranışı üzerinde çok az da olsa bir etkisinin olmuş olduğunu düşünüyoruz.*

Mülâhaza:

Bir: Bunlar, kuzuyu, yukarıdan da içse, aşağıdan da içse, suyu bulandırsa da bulandırmasa da bulandırmış kabûl edip illâ da yemeye karar vermenin kıvranışları Önce **‘hiçbir kadının eline değmedi**‘yi iptal için değdiğini olmadık zayıf vesveselerle isbât çabaları_ Sonra bütün bunları unutup da **‘değmemesi**‘ni kabûl edip kıskançlıkla açıklamak gayretkeşliği_

İki: Bu kadar bir hafifliği Efendimize ve anamıza yakıştırmak haddi zâtında anlatılmayacak bir hafifmeşreblik ve edebsizlik_

Üç: Âişe radıyellâhu anhâ vâlidemiz, Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem’i ne kadar sevse ve buna dayalı olarak ne ölçüde kıskansa da bu sevgi ve kıskançlık O’na yalan söyletme veya iftirâ atma seviyesinde olamaz.

Keleş: *Bu rivayetlerden, tokalaşmanın haram olduğu hükmünü çıkarmanın isabetli olmadığını şöyle izah edebiliriz: Bazı alimlerin anladığı gibi, bu söz ile kadınlarla tokalaşmanın haramlığı kastedilmiş olsa idi, diğer rivayetlerde belirtilen Ömer’in tokalaşması, diğer sahabenin kadınlar ile teması onaylanamazdı. Ebû Mûsa’nın kavminden bir kadına saçlarını yıkatıp taratması, tokalaşmadan aşağı bir temas sayılamaz. Yine Hz. Peygamber’in bir cariyenin elinden tutarak Medine’nin her yerinde gezdirmesini, sadece onun tevazuu ile açıklayamayız. Şayet bu cariyenin elinden tutması onun bir tevazuunun[104] sonucu ise, yukarıdaki rivayetlerde belirtilen tokalaşmamasının da, ona ait bir hassasiyetin sonucu olarak kabul etmek gerekir.*

Mülâhaza:

Bir: Bazı âlimler değil, bütün âlimler_ Aksi düşüncede olan bir tek kişi getirilemez. Şimdiki hafif meşreblerin âlim değil de, dinle oynayan birer zâlim oldukları isbâta muhtâc olmayacak kadar açıktır_

İki: Yalan, yine tekrâr ediliyor; Ömer radıyellâhu anhu Efendimize iftirâ edilmektedir. O asla böyle bir şey yapmamıştır. Öyle bir rivâyet de mevcûd değildir_

Üç: Ebû Mûsâ radıyellâhu anhu’ya da iftirâ ediliyor. Nitekim geçti…

Dört: Câriye mevzûu da çarpıtılıyor. **‘Elinden tutmak’, ‘elini bırakmamak’** ta’bîrlerini ma’nâsını kocakarılar bile bilmektedir. Bunu hakîkî ma’nâsında olmayıp

kinâye olduğunun en açık delîli de diğer kat'î delillerdir.

Beş: Bir şeyin temel sebebinin bir şey olması, başka bir şeyin temel sebebinin o paralelde olmasını iddiâ etmek âlimlerin değil, çene yarışı yapan kadınların işidir.

Keleş: *Rivayetlerde özellikle vurgulanan Hz. Peygamber'in kadınlar ile tokalaşmadığını belirtmesi, bu fiilin ümmeti için de yasak olmuş olduğunu bildirmek istese idi, "Ben tokalaşmıyorum" yerine, "Ümmetime kadınlar ile tokalaşmak haramdır", veya "helal değildir" buyurması gerekirdi.*

Mülâhaza: Başka münâsebetlerle dedi ama siz görmediniz, yâhud görmezden geldiniz; mü'minler ne yapsın?…

Keleş: *Nakletmiş olduğumuz rivayetlerde metin bakımından gördüğümüz bir diğer problem de, Ömer'in biat almak için gittiği evdeki kadınlar ile yaptığı biatleşmedir. Bu rivayette bazı detayların bir şekilde eksik kaldığı açıktır. Rıza Savaş'ın tespit ettiği gibi, muhtevanın bozulduğu doğrudur. Kapının dışından uzatılan el ile (Ömer'in eli), içeriden uzatılan elin (hanımların elleri) ne olduğu ifade edilmemiştir. Bu eller karşılıklı olarak havada kalmadığına göre, temsilen bir hanımla bile olsa tokalaşmanın olması gerekir. Böyle bir tokalaşmadan bahsedilmediğine göre bu noktanın rivayetten sansür edilerek hakim paradigmanın yönlendirmesi doğrultusunda düşürülmüş olduğunu düşünmemiz gerekmektedir.*

Ayrıca, Mekke'de alınan biat esnasında Ömer'in kadınların ellerini sıkmış olduğunu bildiren rivayet, diğer rivayetlere istinaden tokalaşmanın haram olduğu hükmünü çıkarmanın zor olduğunu gösteren çok önemli bir delildir.

Mülâhaza: Bıktıran tekrarlar… Yukarıda birkaç kez geçti. Evet, eller havada kaldı; var mı diyeceğiniz? Dîne uymuş olmak için öyle bir yol buldular.
Onlar şimdikiler gibi sapıklıklarına kılıf arayıp yakalarını dînin elinden kurtarmaya ve dîni kendilerine uydurmaya değil, dîne uymaya çalışan kimselerdi O kadar… Hangi deliliniz var ki, ilâve olarak bir de **'önemli'** ola_

Sonuç:

Keleş: *Çağdaş yaşamın müslümanlar nezdinde ortaya koyduğu önemli problemlerden biri de kuşkusuz kadın erkek ilişkisidir. Sosyal hayatın çeşitli katmanlarında, farklı etkinlik ve münasebetlerde ortaya çıkan bu problemin en göze batan cephesi tokalaşmadır. Ülkemiz başta olmak üzere, modernitenin getirdiği yaşam biçimini ve sosyal hayatın şartlarını bir türlü* ***tarihsel İslam'ın*** *öngördüğü ölçüler çerçevesinde uzlaştıramayan ülke ve toplumlar, zikrettiğimiz alanlarda çok ciddi sorunlar yaşamaktadırlar.*

Mülâhaza:

Bir: İşte yeni zındıklık cereyanını ağzından çıkardığı bakla… Müslüman kadınını kurtların arasına atacak, sonra da onu piyasa malı yapmanın yollarını ararken dîni kemirecek.

İki: Niye bir erkek arkadaşı olmasın diye sızlanan ve nihayet kocasından ayrılıp hür general olan entel Müslüman kadınların mantığı işte yukarıdaki kafa yapısının içindeki samanları yiyerek oluşan bir beynin mahsûlü…

Üç: Târihsellik kâfirliği ile Allah celle celâlühû'nun gönderdiği İslâmı târîhe gömen din cellâtları, îmân katilleri, işbirlikçi çorbacılar, ağababalarını Haçlı Seferleriyle erişemedikleri hedefe en kestirme yoldan ulaştırmaktadırlar. Beyinlerinin ve yüreklerinin çürüyüp kokuştuğunun farkına varamayan zavallılar!… Bırakın şu dînin yakasını, ondan

intikâm almayı terkedin; sırtınızı dayadığınız zâlimlerden aldığınız güçle İslâm'ı silmekten çabasından vazgeçin… Unutmayın bu devrân hep böyle gitmez. Bir gün olur karşınıza bir Salâhaddîn Eyyûbî çıkar da sizin ve hizmetini gördüğünüz dayılarınızın kökünüzü kazır. Öyle fütursuz davranmayın.

> **Keleş:** *Bizce bu yaşanan sorunların kaynağı, din ve onun mesajları değildir. Sorun, dini ve dinin mesajlarını okuyuş ve anlayış yöntemimizdir. Müslüman alimlerin zihinsel inşalarında oldukça etkili olan İslam'ın tarihi tatbikatı ve geçmişi oluşturan paradigmalar, çağdaş sorunları çözebilmede çok önemli bir engel oluşturmaktadırlar.*

Mülâhaza:

Bir: Doğru, dîn, bir Müslüman gibi değil de, bir gâvur gibi okunursa mes'ele kökünden **'çözülür';** değil mi?!.. Sahtekârca değil, delikanlı gibi davranalım, lütfen!… Aklı kıt olanları kandırmaya dönük ifâdeler kullanmayalım lütfen!… Târihselciler için esâs problem dînin kendisi ve mesajlarıdır. Onlar gâvurluklarıyla bağdaştıracakları bir din arıyorlar.

İki: Böyle bir dîn için de önlerindeki en büyük engel dînlerini dünyaları için satıp tüketmeyen eski ulemâmız ve dîni olduğu gibi anlatan ve tahrîfine mânî' olan eserleridir. Onun için onların ve eserlerinin izâlesi gerekir.

> **Keleş:** *Bu nedenle rivayetleri, ihtiva ettikleri asıl/esâsî anlamlarıyla değil, semantik olarak bizim kültürümüzü, tarihimizi, etkisinde olduğumuz paradigmayı yansıtan anlamlar ile okuyup anlıyoruz. Böylece, din ve onunla ilgili rivayetler bize kendilerine ait olan anlamları ifade edememekte, biz; bize ait olan anlamlar ile onları anlamaktayız.*[105]

Mülâhaza:

Bir: Bu sizin ve içinde bulunduğunuz zaman ve zemin için doğrudur.
Ama lütfen Eslâfımıza iftirâ etmeyiniz!..
Onlar, dîni şimdikiler gibi pazarlayabilen kimseler değillerdi

İki: Bu düşüncelerinizdeki referansınız olan dipnotta geçen koca gâvur kılavuz kargalarınız, işi iyiden iyiye anlaşılır kılmaktadır. Geçmiş *"Müslüman alimlerin zihinsel inşalarında oldukça etkili olan İslam'ın târihî tatbîkâtı ve geçmişi oluşturan paradigmalar, çağdaş sorunları çözebilmede çok önemli bir engel oluşturmaktadırlar"* ama **William Outwaite, Hans George Gadamer** isimli İslâm düşmanı üstâdınızın ***"zihinsel inşaları"*** hâl ve istikbalinizi aydınlatmakta ve İslâm'ı **'doğru okuma**'nızın önünü açmakta (!)_

Üç: Aslında mes'eleyi tıbbî bir klinik vak'a olarak da ele almak lâzım geldiğine inanıyorum… Çünki böyle bir çelişki ve saçmalık bir hayli de tıbbın mevzûu olmalı…

> **Keleş:** *Hadis külliyatlarında tahriç edildikleri "kitap" ve "bab" başlıkları ve ihtiva ettikleri anlamlar itibariyle de tamamen biat konusuna ait olan rivayetler, asıl anlamları yapılan bu tarihi olaylardaki Rasûlullah'ın davranışını tespitten ibaret iken, İslam Dini'nin kadın erkek ilişkilerini düzenleyen dini ilkelere dönüşmüştür.*

Mülâhaza:

Bir: Burada bir daha tekrâr edilen koyu bir cehâlet var. Bir kerre, kadınlarla yapılan musâfaha hakkındaki yasak delilleri, sadece kadınlarla yapılan bey'at için sarf edilen sözlerden ibâret değildir. Bu câhillik ısrârla tekrâr edilmektedir.

İki: Bu sözlerin teşrî'/dînî bir hüküm koymak maksadıyla yapılmış olması asıldır. Bu sözünün Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem'in din namına yaptığı bey'at esnasında olması ise, hak olduğu açık ve kesin olan davamızın şu hak oluşuna dâir ayrı bir karînedir. Aksinin iddâ edilmesi daha kuvvetli ve ağırlıklı bir delîle muhtâcdır. Oysa Keleş ve yandaşlarının elinde gavurların piyasaya sürdüğü şeytânî vesvese ve hezeyanlardan başka hiçbir şey bulunmamaktadır.

Üç: Dinlerini bulundukları târîhî, siyâsî ve kültürel şartlarla tevhîd ederek değiştiren Ehl-i Kitâbın devşirmelerinin bu görünen şekilde tavır sergilemeleri eşyânın tabiatına ters değilse de şahsiyyet sâhibi mü'minlerin buna ses çıkarmamaları, hattâ bunu alkışlamaları anlaşılır cinsden değildir. Şunlara İslâm'ı öğretmekle vazîlendirilen İslâm düşmanı üstadlar, hazin manzaramızı engin bir haz içinde seyr ü temâşâ etmektedirler. On dokuz haçlı seferiyle kazanamadıklarını içimizdeki beyinsizler eliyle elde etmenin zevkiyle dört değil, sekiz köşe olmaktadırlar.

> **Keleş:** *Kuşkusuz bu dönüşümü sağlayan bizim okuyuş tarzımızdır. Bu okuyuş tarzında rivayetler ile olan ilişkimiz, onları, kurmayı istediğimiz dünyayı oluşturacak malzemeler olarak algılamaktır. Nitekim öyle de olmuş ve bu rivayetler, Hz. Peygamber'in bireysel bir tercihi olmaktan çıkıp, bütün ümmetini bağlayan, bütün müslümanlar için her zaman ve mekanda geçerli olan bir yasağa dönüşmüştür. Bu dönüşüm, konuyla ilgili rivayetleri birlikte bir bütün olarak değerlendirdiğimiz taktirde gözden kaçmamaktadır.*

Mülâhaza:

Bir: Bizim eslâfımız nassları siyâsî, ekonomik ve kültürel şartların merceğiyle değil, sırf Allah celle celâlühû ve Resûlü sallellâhu aleyhi ve sellem Efendimizin istediği merceklerle okumuşlardır. Evet, bazan eskiden de şimdikiler gibi şişkolaşmış saray kedilerinin bulunduğu da olmuştur. Ama onlar yaşamamıştır. Bizim eslâfımızın eserleri 'bu **zamanda adâletli sultân bulunmaz; o kadar ki, âlimler şöyle demişlerdir: Kim bu zamanın sultanına âdil davrandın veya sen âdilsin diyen kâfir olur'** gibi fetvâlarla doludur.[106] Zamanımızın târihselci beslemelerinin yağcılıktan ve kemik yalamaktan başka nelerini görebildik?…

İki: Allah celle celâlühûnün Resûlleri aleyhimüsselâm efendilerimize âit târihî hâdiseler ve kıssalar, yerine göre ferdî değildirler; bunlar çoğu zaman teşrî' içündürler. Hattâ, numûne oldukları içün onlarda aslolan teşrî' için olmalarıdır. Aksi, delîl ve isbâta muhtâcdır.

Üç: Bu hâdiseler başka teşrî'î/dînî hüküm getirici delîllerle pekiştiği zaman, artık mü'min için söyleyecek bir söz kalmaz.

Dört: Yabancı kadınlarla tokalaşmak meselesinin hükmü, bey'at esnasında sarf edilen nebevî sözlerde, değişik karînelerle büyük nisbette ortaya çıkmakta, diğer delîllerle de artık kesinlik kazanmaktadır. Sadece bey'atta sarfedilen sözlerde takılıp kalmak ve onlardaki hükmü hevâ ile bertaraf etmeye kalkışmak, sığlık ve câhillik, diğer delilleri hesaba katmamakta ısrâr etmek ise muannidlik ve müflisliktir.

> **Keleş:** *Mekke'nin fethini müteakip alınan biat töreninde Ömer'in kadınlar ile tokalaştığını bildiren rivayetin, muteber hadis külliyatlarında değil de, Kurtubî'nin tefsirinde nakledilmesini, bu dönüştürme ve muhteva üzerinde değişiklik yapma yaklaşımından başka bir şeyle izah edemeyiz.*

Mülâhaza:

Bir: Belli ki şu zayıf veya uyduruk rivâyet içün zayıf da olsa bir isnâd bulunamasına hayli içerlemiş bay Keleş… Allah aşkına bu nasıl bir kafa? Bu nasıl bir hadîsçi? Hiçbir

naklî ve aklî delîl olmadan bir hâdise kesin sâbit oluşuna sırf nefs-i emmâreniz taleb ve hâtırına karar veriyor, sahîh kaynaklarda neden zikredilmediğine veryansın ediyorsunuz. Böyle bir ilim yobazlığı olabilir mi?!… Kusura bakmayınız, çok affededersiniz, size sipariş verme fırsatını maalesef kaçırdılar… Demek ki siz, tedvîn zamanında bulunsaydınız, mutlaka bir hadîs uydurur hâcetinizi tedârik ederdiniz. Vah başımıza gelene…

İki: O rivâyeti kabûl etmeyen ve zayıf bulan Zemahşerî, Ebû Bekr İbnu'l-Arabî, Kurtubî, Zeylaî ve İbnu Hacer bu zayıf veya asılsız bulmalarına rağmen de zikrediyorlar. Siz ise nice sahîhi gündeme bile getirmiyorsunuz. Ama bu ayıb ve yobazlık sadece sizin değil, **'çağdaş'** akademisyenlerin hemen hemen hepsinin huyu…

> **Keleş:** *Ümmü Atiyye'nin Hz. Peygamber'in Medîne'li hanımlar ile yapmış olduğu biatı anlatan rivayetinde; Ömer'in kapının dışından, kadınların da içerden ellerini uzattıklarını ifade eden rivayeti nakleden muteber kaynaklarımız, bu ellere ne olduğu konusunda hiçbir bilgi vermemişlerdir. S. Ateş'in haklı olarak yaptığı yoruma göre, bu ellerin tokalaşmış olması gerekmektedir.* ***Ancak bu tokalaşma durumunu onaylamayan hakim paradigma, dönüştürücü etkisiyle bu elleri havada, sonuçsuz bir eylem olarak bırakmıştır.***

Mülâhaza: Neyin bilgisini arıyorsunuz?.. Olmayan şeyin bilgisi mi olur? Anlaşmanın illâ da tokalaşmakla olması gereği nerden geliyor? Ateş ile Keleş için husûsî bir haber mi uyduralım? S. Ateş'in, bu ellerin tokalaşmış olması gerektiğine dâir yaptığı saçma bir yorumun haklılığı nereden geliyor?.. Yoksa, şimdiki islâm dışı atmosferin paralı askerleri **bu tokalaşmama durumunu onaylamayan hakim paradigma, dönüştürücü etkisiyle bu elleri illa da sıkıştırmak ve işi o paralelde daha ileri yerlere götürmek mi istiyor?..**

> **Keleş:** *Zekeriya Güler, bu hususi olaydan (biatleşme olayından) genel bir hüküm çıkarmaya engel olmadığından hareketle, Rasûlullah'ın kadınlar ile tokalaşmamasını, bütün müslümanlar için tokalaşmayı yasaklayan bir emir olarak değerlendirmiştir. "Sebebin hususiliği hükmün umumiliğine engel değildir" prensibini dikkate alırken, bu prensipten çok daha önemli olan bir kısım ilkeler göz ardı edilmiştir. Örneğin, "haram" hükmünün verilebilmesi için kafi delilin gerektiği ilkesi bu konuda dikkate alınmamıştır.*[107] *Bu rivayetlerin hiçbir şekilde kati delil olma özelliği taşımadığı ise aşikardır.*

Mülâhaza

Bir: "Bu rivayetlerin hiçbir şekilde kat'î delil olma özelliği taşımadığı ise aşikardır" mutlak sözünün saçmalığı da aşikârdır. Çünki bu rivayetler, bir haysiyyetle İbnu Salâh ve Muhaddislerin çoğuna, zâhirîlerin de hepsine göre sübûtî bir kesinlik bildirir. Yine başka bir haysiyyetle bunlar, i'tirâzsız bir şekilde Ümmetin âlimlerinin kabulüne mazhar olmakla da Cumhûra göre sâbit oluş yanıyla kesinlik bildirirler…

İki: Yukarıda da çok kere zikrettiğimiz gibi, Hicâb ve bakmakla alakalı âyet ve hadîslerin delâlet-i nassları, yabancı kadına dokunmanın yasaklığı ile alâkalı sahîh rivâyetler ve İcmâ' delîliyle sübût ve ma'nâyı göstermesi bakımından harâmlığın delîllerinin katî olduğu âşikârdır. Hem, şu kadar kalabalık delîlin kadr-i müştereği tevâtür-i ma'nevî de bildirir. Bu da ayrı bir kat'î delildir. Zekeriya Güler'den daha ne bekliyorsunuz?

Üç: Ateş ile Keleş inanmayacak olduktan sonra, Zekeriyâ efendi bütün âyetleri getirse yine de teslîm olmayacakları dahi açıktır.

> **Keleş:** Yine, Hz. Peygamber'in; "ben bunu sevmiyorum", "ben bunu seviyorum" gibi özel durumlarının, bütün ümmet için teşrîi bir değer taşımadığı prensibi nazara alınmamıştır. Rasûlullah'ın bir fiili işlemeyip de terk etmesi durumunu

değerlendiren Şâtıbî konumuz bakımından çok önemli olan şu örnekleri vermektedir:

"Terk; ya mutlak olur, ya da bir hale özel olur. Mutlak olarak terk edilen şeyin durumu açıktır. Bir hale özel olan terke ise Rasûlullah'ın şu olaydaki şahitliğe yanaşmamasını örnek verebiliriz: Bir zat, çocuklarından sadece birine bulunduğu bağışa Rasûlullah'ı şahit tutmak ister. Rasûlullah ona; **"Çocukların-dan her biri için buna benzer şeyler verdin mi?"** diye sorar. Adam; **"hayır"** cevabı verince şöyle buyurur: **"Benden başkasını şahit tut. Çünkü ben bir haksızlığa şahitlik etmem."**[108]

Görüleceği üzere Hz. Peygamber, **"Ben şahit olmam"** buyuruyor, ancak bu ifadeden başkalarının da şahitlik yapmasının haram olduğu sonucu çıkmamaktadır.

Şâtıbî'nin vermiş olduğu diğer bir örnek de şöyledir:

"Caiz olan bir şeyin, yaratılış icabı hoşlanılmaması ve bu yüzden terk edil-mesidir. Mesela, Rasûlullah keler yemeye yanaşmamış ve "haram mıdır?" diye soruluncu da; "hayır", ancak benim memleketimde bulunmaz. Bu yüzden de onu yemeyi içim çekmiyor", demiştir. Bu mübah olan bir şeyin cibilli bir özellikten dolayı terk edilmesidir. O şeyin işlenmesinde her hangi bir sakınca yoktur."[109]

Mülâhaza:

Bir: Burada verilen kaynak, (tercümesini bilmem ama) aslından dikkatle okunursa, Şâtıbî'ye süflî bir iftirâ atıldığı ve O'na, söylemediğinin söyletildiği görülecektir. Şâtıbî şöyle diyordu:

'Terk'e gelince… Onun yeri, aslında izin verilmeyen şeydir. O da mekrûh ve yasaklanandır. O halde aleyhi's-salâtü ve's-selâm'ın (bir işi) **terki,** (onu) **yapmanın mercûh/tercîh edilmeyen bir şey oluşunu gösterir.** O da ya mutlaktır…'[110]

Görüldüğü gibi, Şâtıbî tamamen başka bir şey söylüyor. O'nun demek istediğini anlatan sözünün mes'eleyle alâkalı en mühim yeri hâinlik yapılarak kesilmiş.

İki: Evet, **'terk'** bize göre de başlı başına hüccet seviyesinde bir **'harâmlık'** delîli değildir ve bunun için başka delîllere de ihtiyâc vardır; bu doğrudur. Lâkin, bunu Şâtıbî'ye söyletmek açık ve hazîn bir zavallılıktır.

Üç: Üstelik **'terk**'te **'yasaklığ**'a dâir bir ihtimâl ve ipucu bulunmadığı da iddiâ edilemez. Hele, **'ben kesinlikle kadınlarla musâfahalaşmam'** ifâdesi sadece bir **terk** de değildir. Buradaki **'terk'** ve ilâve olarak sözle **'yapmayacağını söylemek',** kesinlikle' ifâdesiyle yapılan **te'kîd** açık yasak delîlleriyle, delâlet-i nassla ve icmâ' delîlleriyle yan yana gelirse, kesinlikle **'haramlığı'** gösterir. 'O'nun her **terk**i, yani bir şeyi yap-maması nehiy (yasaklama) ma'nâsına gelmez. Yasak ve haram olduğuna dâir başka delîllere ihtiyaç vardır' şeklindeki usûl kâidesini **bilmek** ve **bulmak** iyi bir şey de, bunun yanında bilinmesi lüzûmlu diğer birçok şeyi **bilmemek** ve **kaybetmek** işi berbat ediyor.

Dört: Şâtıbî, birkaç sahîfe sonra, bu **'keler yemem'** demenin bir **'terk'** olmadığını, aksine yemenin **takrîr** edilmesi olduğunu söylemektedir.[111]

Beş: Üstelik, kelerle ve zulme şâhidlik yapmakla alâkalı sözler, muhâlifleri bulunan görüşlerdir. Nitekim Hanefîlere göre, farklı ictihâdlar vardır. Keler yemek değişik delîller sebebiyle haramdır. O halde bunlar, mücerred terkler değillerdir. Dolayısıyla ta-mamen şu usûl kaidesine girmezler.

Keleş: *Hz. Peygamber, insanların içinde bulundukları koşulları, kültürel ve coğrafi şartları dikkate almıştır. Onları zorlayacak şeylerden şiddetle*

kaçınmıştır. Çünkü, Allah bu dini insanlara zorluk olsun diye indirmediği gibi, Rasûlü'nü de insanlara zorluk çıkarsın diye göndermemiştir. Aksine Hz. Peygamber ümmetine sürekli; "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın" diye tenbihte bulunmuştur.

Mülâhaza:

Bir: "Hz. Peygamber, insanların içinde bulundukları koşulları, kültürel ve coğrafi şartları dikkate almıştır" sözü, hakkında nass bulunmayan husûslar için doğru olabilir. Oysa burada başka nasslar vardır. Dolayısıyla bu sözün burada getirilmesi aldatmaca değilse, câhilliktir.

İki: "Allah bu dini insanlara zorluk olsun diye indirmediği gibi, Rasûlü'nü de insanlara zorluk çıkarsın diye göndermemiştir. Aksine Hz. Peygamber ümmetine sürekli; **kolaylaştırın, zorlaştırmayın** diye tenbîhte bulunmuştur" sözleri hak sözlerdir; lâkin bâtıl bir iddiâ için kullanılmışlardır. Yani bunlar, Hz. Ali radıyellâhu anhu'nun ifâdesiyle **'kendisiyle bâtıl murâd edilen doğru söz**(ler)…' Çünki, yabancı kadınla tokalaşmamak tokalaşmaktan daha kolaydır. Tokalaşıp başın nefisle belaya girmesi, sonunda azâb çekmek çok daha zordur. İşte yukarıdaki hak sözlerden dolayı, yabancı kadınla tokalaşmak harâmından uzak durmak lâzımdır… Dînin hükümleri, ancak, kâfirlere veya kalbinde hastalık bulunanlara ağır gelir.

Üç: Şâtıbî, el-Muvâfakât'da, bu ***kolaylık*** husûsunu bahane ederek, hevâsına uyanlar hakkında birçok yerde nice güzel sözler sarfetmiştir. Onların tamamını buraya almak imkânımız olmadığından bazı yerlere atıfta bulunalım:

O, **'Mukallidin müctehidlerin ictihâdlarından seçme hakkı var mıdır?',** '(böyle bir hakkın olmadığına dâir olan) **aslın ihmâl edilmesi sapıklığa götürür', 'ilim adamlarının ihtilâfının câizliği gösterdiğini söyleyenlerin iddiâsının bâtıl olduğu', 'ruhsatları araştırmak', 'bir kavli, zaruret sebebiyle almak', 'mezheblerin ruhsatlarına uymanın zararlarının tamamı', 'iki görüşten en hafîfini almak'** başlıkları altında on beş sayfada (500-515), **'müftî, insanları vasat olan bilinen güzele sevk eden kimsedir'** başlığı ve **'ruhsat almayı terketmekte zorluk vardır iddiâsında bulunanın… yanlışı'** başlığı altında da üç sayfada bu işlerin hevâya uymak olduğunu nefis bir şekilde anlatmıştır. Şâtıbî'nin, hiçbir âlimin demediği, hattâ zıddını demekte icmâ' ettiği bir saçma ictihâdı **'kolay'** bulup alanlara ve hak olan ictihâda da **zor**luk vasfını yakıştıranlara ne diyebileceğini zannedersiniz?… Ben zannetmiyorum, kesin biliyorum ki O, Şer'î en ağır ithâmları ve günah olmayacak en okkalı hakâretleri sarf edip onlara yolu göstermeden rahat edemezdi…

Dört: Hâsılı, ne dediğini kulağı duymayan ve beyni ile yüreği bilip kavramayan birinin bütün bir Ümmet'in âlimlerini çürütme gayretiyle karşı karşıyayız.

Keleş: ***"Ben kadınlar ile tokalaşmıyorum"****sözü ile ümmetinin/tüm müslümanların da tokalaşmalarını yasaklamak istemiş olsa idi, böyle bir üslup kullanmazdı. Nitekim yasaklamış olduğu şeyler için böyle bir üslup kullanmamıştır. Biat aldığı ortamda, ümmetinin en kalabalık olduğu durumlarından birinde, topluca yasağı duyurma imkanının olduğu bir ortamda açıkça; "Ümmetimin erkeklerine, kendilerine nikahı düşen hanımlar ile tokalaşmak helal değildir" buyurması gerekirdi.*

Mülâhaza:

İlâhî te'yîdle beşerdeki ifâde sanatının bir başka beşerin ulaşamayacağı zirvesini yakalamış Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem, neyi nasıl söyleyeceğini, elbette zamâne cazgırlarına soracak değil; lütfen işinize bakınız; O'nun nâmına konuşmayınız, boyunuzdan büyük sözler sarfetmeyiniz.

Keleş: *Böyle kesin bir yasaklama getirmediği gibi, kendisine vekaleten ha-*

nımlar ile tokalaşan Ömer'e de mani' olmamıştır; tam tersine, izin vermiştir. Ömer'e haram olmayan tokalaşmanın bugünün müslümanlarına haram olması ise kabul edilemez.

Mülâhaza:

Bir: Sayısız kere geçtiği gibi, O; kesin bir yasaklama getirdi.

İki: "Kendisine vekaleten hanımlar ile tokalaşan **"Ömer'e de mani' olmamıştır"** diye bir şey yok; bunun delîli yok.

Üç: "Tam tersine, izin vermiştir" diye de bir şey yok; bu da delîli olmayan katmerli bir yalan.

Dört: "Ömer'e harâm olmayan tokalaşma" diye bir şey yok; bu da yalan.

Beş: Birçok haramlara i'tirâz edenler dün ve bu gün bulunduğu yarın da bulunacağı gibi "tokalaşmanın bugünün müslümanlarına harâm olması ise kabûl edilemez" diyenler elbette bulunacaktır. Müslümanları bu yasağa uyup uymamakla test eden zâlimler de it sürüsü kadar… Ama, Ateş'le Keleş ne derse desin, müslümanlara göre **"tokalaşmak bugünün müslümanlarına da haramdır."**

Keleş: *Burada şöyle denilebilir:*

Ömer'in tokalaşması biat ile ilgilidir. Günümüzde ise tokalaşma selamlaşmanın bir gereğidir. İkisi bir değildir. Dolayısıyla Ömer'in tokalaşması, bugünkü selamlaşma anlamındaki tokalaşmaya kıyas edilemez. Böyle bir yaklaşımın, aynı zamanda, tokalaşmanın haramlığı için de geçerli olduğunu söylememiz gerekir. Bu durumda da, biat konusundan selamlaşma anlamındaki tokalaşmayı yasaklama vardır. Kaldı ki, kadınlar ile tokalaşma hangi amaç ile olursa olsun, dinin her hangi bir nassı ile yasaklanmamıştır. Bu şekilde bir itirazın bizim tezimizi çürütmeyeceği açıktır.

Mülâhaza:

Hurâfeye dayanan suâl lüzumsuz… Cevâbı da onun gibi lüzumsuz. Suâlin cevâbına da verilecek cevâb kezâ lüzumsuz. Sizin **'tez'**iniz ne imiş? Nerede şu tez onu göremedik. Ortada endâzesiz kelime yığınlarından başka bir şey göremiyoruz…

Keleş: *Sonuç olarak, aktarmış olduğumuz rivayetler ve benzerlerini delil kabul ederek, kadın erkek tokalaşması İslam Dini'ne göre **"haramdır"** demek mümkün değildir. Kadın ile erkeğin tokalaşmasını haram olarak ispat etmek için bu delillerin dışında başka kati deliller bulunması gerekir. Ancak, bir müslüman bireysel bir tercih olarak; **"Ben, Hz. Peygamber'in biat konusunda bile olsa kadınlar ile tokalaşmamasını kendim için örnek kabul edip tokalaşmıyorum"** derse, buna kimse bir şey diyemez. Fakat, **kadınlar ile tokalaşanların haram işlediğini** söylemek veya **onları Rasûlullah'ın yapmadığı bir şeyi yapıyor olarak suçlama**ya gelince, bunun kabul edilebilir bir tavır olmadığını da söylememiz gerekir.*

Son Mülâhazamız ve Netîce

Siz kim oluyorsunuz da bunca âyetler ve hadîslere rağmen, Ümmetin âlimlerinin tamâmının ***harâm*** hükmünü inkâra kalkışıyorsunuz? **'Eşbeh**'i **'teşbîh'** hâline getiren bir gülünç bir dil bilgisi ile aktarmaya çalıştığınız metinlerin başını gözünü kırarken, ictihâd i'mâl edip pazarladığınız muhâtablarınıza sanki en galiz küfürlerle küfreder bir manzara çiziyorsunuz. Kimin namına vazîfe görüyorsunuz?… Bu dînin kalesinin temelinden taşlar sökmeye çalışan biri olarak kimlerin hizmetinde olduğunuzu bilmiyor musunuz?

[1]Yrd. Doç. Dr. Dicle Üniversitesi İlâhiyât Fakültesi Hadis Anabilim Dalı öğretim üyesi
[2]Mümtehine, 60 / 10. Ayetin yukarıda zikrettiğimiz sebebi nüzûlü için bkz: Süyûtî, Celâleddin, Lübâbu'n-Nükûl Fî Esbâbi'n-Nüzûl, Beyrut, 1980, s. 211.
[3]Mümtehine, 60 / 12.
[4]Buhârî, Ebû Abdillah M. b. İsmâîl, Sahîhu'l-Buhârî, İstanbul, 1979, Ahkâm, 49 (VIII, 125). Ayrıca bkz: İbn Hanbel, Ahmed, Müsned, Beyrut, tsz., VI, 153
[5]Parantez içinde vermiş olduğumuz açıklamayı, Kâmil Mîras'ın bir tercihi olarak onun tercümesinden aldık. Bkz: Kâmil Mîras, Tecrîdi Sarih Tercümesi ve Şerhi, Ankara, 1984, XI, 198-200. Ayrıca bkz: Mehmet Sofuoğlu, Sahih-i Buhârî Tercümesi ve Şerhi, İstanbul,1989, XV, 7068-69.
[6]Buhârî, Ahkâm, 49 (VIII, 125).
[7]Buhârî, Şurût, 1, (III, 173). Aynı lafız ile Buhârî Mümtehine Sûresi'nin tefsirinde bu hadisi tahriç etmiştir. Bkz: Tefsîru Mümtehine, 2, (VI, 61)
[8]Buhârî, Talak, 20, (VI, 173). Ayrıca bkz: İbn Hanbel, Müsned, VI, 270.
[9]Ebû Dâvûd, Süleyman b. El-Eşas es-Sicistânî, Sünen, Humus, 1971, Cihad, 9, (III, 352). İbnMâce aynı yerde Âişe'den gelen rivayetlere de yer vermiştir. Aynı hadis için bkz: İbn Hanbel, Müsned, VI, 114.
[10]Mürsel: Hadis ıstılahında (teriminde) mürsel; sahabeden sonra gelen nesil olan tabiînin, sahebeyi atlayarak doğrudan Hz. Peygamberden hadis nakletmesine denir. Mürsel, bir zayıf hadis türüdür.
[11]Tirmizî, Ebû Îsâ M. b. Sevre, Sünen, Beyrut, tsz., Tefsîru Sûreti Mümtehine, 2, (V, 411, 3306 numaralı hadis)
[12]İbn Mâce, Ebû Abdillah M. b. Yezîd el-Kazvînî, Sünen, tsz., yy., Cihad, 43, (II, 959-60)
[13]İbn Hanbel, Müsned, VI, 357. Tirmizî, Sünen, Siyer, 37, (IV, 21-2). Mâlik, el-Muvattâ, Beyrut,1989,Bey'ât, 2, s. 651, 1842 numaralı hadis.
[14]İbn Hanbel, Müsned, VI, 357. Bu konuda daha geniş bilgi için bkz: M. Nâsıruddin Elbânî, Silsiletü'l-Ehâdîsi's-Sahîha, Beyrut, 1985, II, 5258.
[15]Taberî, İbn Cerir, Câmiu'l-Beyân An Te'vil-i Âyi'l-Kuran, Beyrut, 1995, XIV, 101.
[16]İbn Hanbel, Müsned, VI, 459.
[17]Hâkim, Ebû Abdillah M. b. Abdillah en-Nîsâbûrî, el-Müstedrek Ala's-Sahîhayn, Beyrut,1990,II, 528.
[18]Elbânî, a.g.e., II, 55.
[19]Bu rivayette söz konusu olan şey, Câhiliye döneminde birine bir musîbet, ölüm vs. geldiğinde teselli ve yas tutma da yardımcı olunur, karşılıklı olarak (ödünç) yapılırdı. Burada ödenmek istenen borç budur.
[20]Nesâî, Sünen, (Süyûtî'nin şerhi ile birlikte), Beyrut, tsz., VII, 149.
[21]Taberî, Câmiu'l-Beyân, XIV, 103. Ayrıca bkz: İbn Kesîr, Hâfız, Tefsîru'l-Kurani'l-Azîm, İstanbul, 1985, VIII, 128.
[22]Kurtubî, Ebû Abdillah M. Ahmed el-Ensârî, el-Câmiu Liahkâmi'l-Kuran, tsz., yy., XVIII, 71.
[23]Kurtubî, a.g.e., XVIII, 72.
[24]İbn Sa'd, et-Tabakât, Beyrut, tsz., VIII, 5.
[25]İbn Sa'd, a.g.e., VIII, 5.
[26]İbn Sa'd, a.g.e., VIII, 10.
[27]İbn Sa'd, a.g.e., VIII, 10.
[28]İbn Sa'd, a.g.e., VIII, 11.
[29]Bu biatlerin tarihi seyirleri ve rivayetleri için bkz: Rıza Savaş, Hz. Muhammed Devrinde Kadın, İstanbul, 1991, s. 70 – 76. Ayrıca bkz: Rıza Savaş, Bütün Yönleriyle Asr-ı Saadette İslam, İstanbul, 1994, IV, 250-256.
[30]Buhârî, İstîzân, 41 (VII, 140).
[31]Ebû Ya'lâ, Ahmed b. Ali el-Mevsılî, Müsned, Dimeşk, 1984, VI, 409. Ayrıca bkz: Tabarânî, Süleyman b. Ahmed b. Eyyûb, Mu'cemu'l-Evsât, Musul, 1983, I, 249.
[32][Mes'elenin tafsîlâtıyla alakalı olarak bakınız: Aynî, Umdetü'l-Kari (22/264, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî), Askalânî, Fethu'l-Bârî (12/351-352, Dâru'l-Fikir,1411)
[33][Aynî, Umde, aynı yer.]
[34][Mollâ Gûrânî, el-Kevseru'l-Cârî (10/43) Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî,1429)]
[35][Kirmânî, el-Kevâkibu'd-Derârî (22/88), Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî,1430]
[36][Askalanî, Feth (12/352)]
[37]Buhârî, Cihâd, 3 (III, 201); Hac, 125 (II, 187), Umre, 11 (II, 203), Megâzî, 77 (V, 123); ayrıca bkz: Müslim, Hac, 154; Nesâî, Menâsik, 52; İbn Hanbel, IV, 396, VI, 256, 363; İbn Abdi'l-Berr, Ebû Ömer Yusuf b. Abdillah, et-Temhîd, Magrib, 1387, I, 255
[38][Aynî ve İbnu Hacer, aynı yerler.]
[39][İbnu Abdi'l-Berr, et-Temhîd-1387 (1/225228)]
[40]Telbiye: Hac vazîfesi yapılırken yüksek sesle söylenen bir duâdır.

[41]Buhârî, Hac, 32 (II, 149), Müslim Hac, 155, Nesâî, Menâsik, 50; İbn Hanbel, I, 39, IV, 410.
[42][Aynî, Umde (9/188)]
[43]Buhârî, Edeb, 61 (VII, 89); Nesâî, Eşribe, 44; İbn Hanbel, III, 174, 216.
[44]İbn Mâce, Zühd, 16.
[45][Aynî, Umde (22/141), Askalânî, Feth(12/114), Kastalânî, İrşâd (9/49)]
[46]İbn Hanbel, V, 95. Ayrıca bkz: Halef b. Abdulmelik Gavâmidu'l-Esmâi'l-Müpheme, Beyrut, 1407, II, 557.
[47]İbnu Mâce (H:3502)]
[48]Nesâî, Nikâh, 12 (VI, 67).
[49]Süyûtî, Şerhu Süneni Nesâî, VI, 67.
[50]M.Hamdi Yazır, Hak Dini Kuran Dili, VIII, 111 – 112.
[51][Nesâî, Müctebâ (H:3229)]
[52][Sindî Hâşiyesi, alâkalı hadîsin şerhi]
[53][Aynı yer]
[54][Alâkalı hadîsin Sindî Hâşiyesi.]
[55][Emîr San'ânî, Sübulü's-Selâm (3/195, Dâru'l-Fikir)]
[56][İbnu Receb Şerhu İleli't-Tirmizî'nin başlarında icmâ' ile kendileriyle amel edilmeyen sahîh hadîslerden birçoklarını zikretmiştir
(1/325-328, Mektebetü'r-Rüşd, 1421). Bunlardan bir tanesi Buhârî (Hacc:63,78, Umre:11) ve Müslim'in (Hacc:190,193) rivâyet ettiği umre yapanın rüknü meshedince (Haceru'l-Esved'de tavafı tamamlayınca) ihrâmdan çıkmasına dâir olan hadîsdir. (Şerhu İlel:1/329) Bunun ma'nâsı hadîs sahîh de olsa, onunla amel etmemekte icmâ' bulunsa, bu icmâ' onu nesheden bir neshedicinin bulunduğunu veya haberin kendisinde bir hatâ mevcûd olduğunu gösterir.]
[57]İbn Arabî, Ebû Bekir M. b. Abdillah, Ahkâmu'l-Kuran, beyrut, tsz., IV, 1791
[58]İbrahim Cânan, Hadis Ansiklopedisi Kütüb-i Sitte, İstanbul, tsz., I, 115-16
[59]Zekeriya Güler, Kırk Hadiste Kadın, Konya,1997, s. 255-56.
[60]M. Hamdi Yazır, Hak Dîni Kuran Dili, İstanbul, tsz., VII, 557.
[61]Es-Sâbûnî, M. Ali, Ahkâmu'l-Kuran, Mekke,tsz., II, 565-66.
[62]Faruk Beşer, Hanımlara Özel İlmihal, İstanbul, 1997, 246. Ayrıca bkz: Rauf Pehlivan, Büyük Kadın İlmihali, İstanbul, 1997, s. 469-71.
[63]Abdulhalim Ebû Şakka, Tahrîru'l-Mer'eti Fî Asri'r-Risâleti, Kuveyt, 1990, II, 92-93.
[64]Ebu'lalâ Mevdûdî, Hicap, (Trc: Ali genceli), İstanbul, tsz., s. 406-7.
[65]Süleyman Ateş, Yüce Kuran'ın Çağdaş Tefsiri, İstanbul, tsz., IX, 397-98.
[66][İbnu Nüceym, el-Eşbâh ve'n-Nezâir (1/223225) Hamevî Hâşiyesi ile beraber.]
[67][Yer yer şerh ve hâşiyelerin hattâ bazen de şunların metinlerinin üzerine yazılan açıklamalar.]
[68][Hamevî, aynı yer.]
[69][Hamevî aynı yer.]
[70][Et-Telvîh: 2/39]
[71][Veya Sa'd, yahud Ahmed er-Rûmî. Kadızâdelerden.]
[72][Leknevî, Tervîhu'l-Cinân Bi Teşrîhi HukmiŞurbi'd-Dühân isimli risâle:17 (Mecmûu Resâili'l-Leknevî:2/267)]
[73][Ahkâmu'l-Kur'ân: 1/14-16]
[74]**[Mefhûm-i Muhâlefet:** Kelâmdan iltizâm yoluyla anlaşılan şeydir/ma'nâdır. Denilmiştir ki, hükmün meskûtta/sözü edilmeyen, susulan şeyde, mantûkun/sözü edilenin zıddına isbât edilmesidir,var olduğunun söylenmesidir. (Seyyid Şerîf Cürcânî, Ta'rîfât)]
[75][İbnu Receb el-Hanbelî, Câmiu'l-Ulûm ve'l-Hikem:2/164-165]
[76][Süyûtî, el-Eşbah ve'n-Nezâir, (55), Matbuati Mustafa Muhammed- Mısır.]
[77][İbnu Nüceym, el-Eşbah ve'n-Nezâir (Hâmevî şerhi ile beraber) (98), Matbaa-i Âmire1290]
[78]İzzet Derveze, et-Tefsîru'l-Hadîs, (Terc: Ramazan Yıldırım), İstanbul, 1998, VII, 231.
[79]Yusuf el-Kardâvî, Sünneti Anlamada Yöntem, (Çev: Bünyamin Erul), İstanbul, 1991,s. 117-128.
[80][Müslim, Sahîh (8/52)]
[81][Taberânî, el-Kebîr (20/211-212 H:486-487) Münzîrî, et-Terğîb ve't-Terhîb(3/66)de şöyle dedi: Bunu Taberânî ve Beyhakî rivâyet etti; Taberânî'nin râvîleri güvenilir kimseler olup Sahîh'in ricâlidir.Heysemî de Mecmâu'z-Zevâid'de 'bunu Taberânî rivâyet etti; râvîleri Sahîh'in râvîleridir'dedi. (4/426 H:7718, D. K. İlmiye baskısı,1422)]
[82][Zafer Ahmed et-Tânevî, İ'lâ Mukaddimesi, Kavâid fî Ulûmi'l-Hadîs (40)]
[83][Kaytâni, (veyâ Kaytâno olabilir. İtalyanca telaffuzunu bilmiyoruz; bizce mühim de değil.) İslâm Târîhi-Medhal (Osmanlı harfleriyle): 68136 ve devâmı.]
[84][Kurtubî, el-Câmi' li Ahkâmi'l-Kur'ân (18/47, İlmiyye,1408)]
[85][Tahrîcu'l-Ahâdîs ve'l-Âsâr:3/462, Dâru İbni Huzeyme]
[86][Ayrıca özellikle Nazi Almanya'sında ve bugünkü siyâsî liderlerin mitinglerinde de görüldüğü gibi günümüzde dahi elle tokalaşarak bey'atleşilmemekte, liderler ve taraftarları karşılıklı olarak ellerini kaldırarak birbirlerine hem selâm hem de bağlılıklarını belirtebilmektedirler.
Meselâ, "Sieg Heil, Zafer dolusu veya Zafere seslen kelimesini ifâde eden bir Almanca kelime grubudur. Bu, Nazi Almanyası'nda, siyâsal toplanmalarda ortak bir çağrıydı. Birisini karşılamak için Hitler selamını vererek Heil Hitler demek Nazi Almanyası'nda gelenekselldi. Savaşa ait propaganda

film ve posterlerinde bolca kullanılmıştır.”(Vikipedi)]
[87]Rıza Savaş, Siyer ve Kaynakları, İzmir, 1995,20-23.
[88][Tahrîcü’l-Ahâdîs ve’l-Âsâr:3/462,465]
[89]İbn Hacer, Ahmed b. Ali, Fetuhu’l-Bârî Şerhu Sahîhi’l-Buhârî, Beyrut, 1989, VIII, 821.
[90]İbn Hacer, a.g.e., XIII, 252.
[91]Toshihiko Izutsu, Kuran’da Allah ve İnsan, (Trc: Süleyman Ateş), Ankara, tsz., s. 14.
[92]Sintantik: Kelimelerin diğer kelimeler ile, sembollerin diğer semboller ile, aralarındaki ilişkiyi inceleyen ilimdir.
[93]Pragmatik: Kelimeler ile insan davranışları arasındaki ilişkiyi, kelimeler ile diğer sembollerin hareketlerimizi etkileme şekillerini inceler. Bkz: Izutsu, a.g.e., 22; Hüseyin Batuhan, Modern Mantık, 37; Turan Koç, Din Dili, Kayseri, tsz., 15
[94]Izutsu, a.g.e., 14
[95]Izutsu, a.g.e., 21
[96]Izutsu, a.g.e., 22 – 24
[97]Izutsu, a.g.e., 23.
[98]Izutsu, a.g.e., 25.
[99]M. Fuad Abdulbâkî, el-Mu’cemü’l-Müfehres Lielfâzı’l-Kuran’i’l-Kerîm, Beyrut, tsz., s. 666-7.
[100]Bu ayetin mealleri için bkz: M. Esed, Kuran Mesajı, İstanbul, 1999. Suat Yıldırım, Kuran’ı Hakîm ve Açıklamalı Meali, İstanbul, 1998.
[101]Zemahşerî, Ebu’l-Kâsım Cârullah M. b. Ömer, el-Keşşâf An Hakâiki Gavâmidi’t-Tenzîl ve Uyûni’l-Ekâvîl Fî Vechi’t-Te’vîl, Beyrut, 1995, I, 281. Ayrıca bkz: Zeccâc, Ebû İshâk İbrâhîm b. es-Serî, Meâni’l-Kuran, Beyrut, 1988, I, 318.
[102]Abdulhamid Mahmud Tahmaz, es-Seyyidetü Âişe, Dimeşk, 1988, s. 45-47.
[103]Nabia Abbott, Hz Muhammed’in Sevgili Eşi Ayşe, (Terc: Tuba Asrak Hasdemir), Ankara,1999, 55-87.
[104]Bu konuda bkz. İbn Mace, Zühd, 16.
[105]Bu tür bir anlayışın Hermenötik kuramları için bkz: William Outwaite, Hans George Gadamer, Çağdaş Temel Kuramlar adlı eserin içinde, (Terc: Ahmet Demirhan), Ankara, 1997, s. 33-56.
[106][Aynî, Remzu’l-Hakâik, Şerhu Kenzi’d-Dekaık (2/117, İdâretü’l-Kur’ân ve’l-Ulûmu’l-İslâmiyye, 1424)]
[107]Bu konuda bkz: Muhammed Ebû Zehra, İslam Hukuk Metodolojisi, (Terc: Abdulkadir Şener), Ankara, tsz., s. 42-43; Zekiyyüddin Şaban, İslam Hukuk İlminin Esasları, (Terc: İ. Kafi Dönmez), Ankara, 1990, s. 215-16.
[108]Şâtıbî, Ebû İshak, el-Muvâfakât, (Terc: Mehmet Erdoğan), İstanbul, 1993, IV, 56. Geçen rivayetler için de bkz: Buhârî, Hibe, 12; Müslim, Hibât, 9.
[109]Şâtıbî, a.g.e., IV, 56-57.
[110][Şâtıbî, el-Muvâfakat:4/438, Dâru’l-Ma’rife,1415]
[111][Şâtıbî, el-Muvâfakat ve Dırrâz Şerhi:4/441, Dâru’l-Ma’rife, 1415]